
Ukiumoortumik nalunaarusiaq 2025

Aprili 2026

Assiliisoq: Kathrine Kruse

Ukiumoortumik nalunaarusiaq 2025

Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik
Peqqissutsimut Pitsaaliuinernullu Aqutsisoqarfik

Ukioq saqqummiunneqarfia: 2026

Suliarinnittoq:

Simun Niclasen & Birgit Niclasen

Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik

Niels Hammekenip Aqqutaa 41

3900 Nuuk

Nittartagaq: <https://allorfik.gl/>

Nalunaarusiamut najoqqutassaq: Niclasen S. & Niclasen B., Allorfik, Ukiumoortumik nalunaarusiaq 2025. Nuuk: Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik, 2025: 1-40.

Nalunaarusiaq ugguuna aaneqarsinnaavoq: allorfik.gl

EQIKKAGAQ	4
Innersuussinernik katsorsaanerillu nakkutilliineq	5
2025-mi innersuussinerit pillugit paasissutissat	5
2025-mi katsorsartittut pillugit paasissutissat	5
Nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugit paasissutissiivik (KN-ASI) 2025	5
1. ALLORFIK INNUTTAASUNILLU AANNGAJAARNIUTINIK ANINGAASANOORNERMILLU AJORNARTORSIUTILINNIK KATSORSARTINNISSAMIK NEQEROORUT	7
Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik	8
Katsorsartinnissamik neqeroorut	9
2. ALLORFIK, PINNGITSUUISINNAAJUNNAARNERMIK PAASISIMASAQARFIMMI 2025-MI SULIAT	11
Innersuussinernik katsorsaanerillu nakkutilliineq	11
Ilinniartitsineq	12
2024-mi aamma 2025-mi suliariumannittussarsiuussinerit	13
Nakorsaatit atorlugit imigassamik ajornartorsiuteqartunut katsorsaaneq	13
Aanngajaarniutininik ajornartorsiuteqartunik katsorsaanermi kommuninik, ilisimatusarfinnik soqutigisaqaqatigiinnillu suleqateqarnissamut isumaqatigiissutit	14
3. 2025-IMI NALILIIVIGINEQAREERNERMI INNERSUUNNEQARTUT PILLUGIT PAASISSUTISSAT	15
Kommuninut agguataarineq	15
Innersuunneqarnermi imigassamik ajornartorsiutit	15
Innersuunneqarnermi hashimik ajornartorsiuteqarneq	17
Innersuunneqarnermi aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarneq	19
Tarnikkut peqqissuseq nalerisimaarnerlu	20
Nalerisimaarneq	20
Nalerisimaarnerup suaassutsinut immikkoortinnera	21
4. 2025-MI KATSORSAANERMUT TUNNGATILLUGU PAASISSUTISSAT	22
2017-imit 2025-mut katsorsaanerit	22
Katsorsaanermi killiffik	25
Katsorsaanermi killiffiup suaassutsinut agguataarneqarnera	25
5. NUNA TAMAKKERLUGU AANNGAJAARNIUTIT PILLUGIT PAASISSUTISSIIVIK (KN-ASI) 2025	27
Imigassamik hashimillu ajornartorsiuteqarnerit sivilissusaat katsorsarteqqinnissamullu pisariaqartitsineq	27
Atuarsimaneq, inuussutissarsiummik ilinniagaqarsimaneq suliffeqarnerlu	29
Peqqissutisimut tunngasut	30
Katsorsartittut 18-it inorlugit ukiulinnik meerallit	30
Meeraanermi angerlarsimaffimmi pissutsit	31
6. INNUTTAASUNI AANNGAJAARNIUTINIK AJORNARTORSIUTEQARLUTIK KATSORSARTITTUNI TARNIKKUT NAPPAATEQARNERMUT ERSIUTIT	35
Tarnikkut nappaateqalersinnaanermut aanngajaarniutinillu ajornartorsiuteqalersinnaanermut aarlerinaatit ataatsimoortut	35
Katsorsartinnerup aallartinnerani innuttaasut tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqartut	36
Katsorsartinnissaq qaammammik ataatsimik sioqqullugu ulluni 14-ini tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqartut amerlassusaat	36
7. 2026-MI ALLORFIMMI ILIUUSISSATUT PILERSAARUTIT	40

Eqikkagaq

Allorfik aqqissuussaanikkut Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup ataani immikkoortortaajunnaarluni peqqinnissaqarfimmut januaarip aallaqqaataanit atalerpoq, taamaalluni Peqqissutsimut Pitsaaliuinerullu Aqutsisoqarfiup ataaniilerluni. Allorfiup nuna tamakkerlugu akeqanngitsumik aanngajaarniutunik pinngitsuuisinnaajunnaarnermut aningaasanoorajuttuunerullu katsorsartinneq isumagaa. Allorfiup pilersinneqarneranut tunuliaqutaasoq tassaavoq ” *Siunissami atornerluisunik katsorsaanssamut nuna tamakkerlugu pilersaarutissatut siunnersuut*”¹ 2015-imeersoq, nuna tamakkerlugu innuttaasut aanngajaarniutunik aningasanoornermillu ajornartorsiuteqartut akeqanngitsumik katsorsartissinnaanissaannut nassuiaat. Allorfik 2016-imi januaarip aallaqqaataani pilersinneqarmat, akisussaaffik Peqqinnissaqarfimmit Allorfimmut nuunneqarpoq. Allorfiup aqqissuussaanikkut qitiusumik qullersaqarfeqarfigaa Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik, tassannga 2016-imiit 2018-imut kommunini tallimani tamani katsorsaaviit pilersinneqarput. 2019-imi aanngajaarniutitut tunngatillugu katsorsaaneq immikkut inatsiseqalerpoq ”*pinngitsuuisinnaajunnaarnermik katsorsaasarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 12. juni 2019*”².

Katsorsaasarneq ataatsimut isigalugu, najukkami Allorfimmit, namminersorlunilu neqeroortumit ingerlanneqartarpoq.

Innuttaasut 62 %-ii illoqarfimmi Allorfilimmi najugaqartut, najukkamut sapinngisamik qaninnerpaami katsorsartittarnissaat Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik katsorsaasarneq pillugu inatsit naapertorlugu ingerlanneqartarpoq. Allorfinni katsorsaariaatsit tassaapput oqaloqatigiinneq kajumilersitsisoq inuullu nammineq imminut ajornartorsiutiminullu qanoq isumaqarfiginera qitiutillugit, katsorsaariaaseq. Katsorsaaneq maanna angerlarsimaffimmiit sap. ak. ataasiarluni tallimariarluniluunniit 20-it missaarluni takkuttarnikkut ingerlanneqarajuppoq. Katsorsaariaatsit allat ass. ataatsimoortunik, aappariinnik ilaqutariinnillu katsorsaaneq aamma ingerlanneqarput.

Innuttaasut 38 %-ii illoqarfiit Allorfillit avataanni najugaqartut, namminersorluni ingerlasumit, maannamuungallartoq Katsorsaavik Nuuk suleqatigalugu katsorsartinnissamik neqeroorfigineqartarput, taakkua aamma 2025-mi ukiumut marloriarlutik illoqarfinni tamani katsorsaapput, kisianni Qaanaaq, Ittoqqortoormiit aamma Kangaatsiaq ukiumut ataasiaannarlutik katsorsaavigineqarput. Katsorsaavik Nuummi katsorsaariaaseq Minnesota/CENAPS tunngavigalugu, sap. ak. arfinillit arfineq-pingasullu akornanni, ullormut nal. ak. tallimani katsorsaasoqartarpoq.

Taakkua saniatigut Allorfiup katsorsaaviinit oqarasuaatikkut imalt. videokkut sianerfigeqatigiilluni katsorsaanermik neqeroortoqartarpoq.

Katsorsartereernermi ikorfartorneqarnissaq/ikorfartoqatigiinnissaq, katsorsartinnissamut neqeroorutini tamani atuuttoq neqeroorutaasarpog. Qanigisaasunik katsorsaaneq aamma neqeroorutaavoq. Najugaq qimannagu katsorsartittup qanigisai marluk qanigisaasutut katsorsarneqarsinnaapput. Allorfinni katsorsartittumik qanigisaqanngikkaluartunut qanigisaasunik katsorsaaneq aamma neqeroorutaavoq.

¹ http://naalackersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Departement%20for%20Sundhed%20og%20Infrastruktur/Sundhed/Fremtidens_misbrugsbehandling_2015/DK_PDF_DOK%201_Forslag_til%20Fremtidens_misbrugsbehandling_DK%20DOK1945242.pdf

² <http://lovgivning.gl/lov?rid={EF1F3690-77F8-4FA9-A585-51A44FB97041}>

Innersuussinernik katsorsaanernillu nakkutillineq

Neqeroorut pitsaanerusoq innersuusutit, katsorsartinneq innuttaasullu ataasiakkaat tunuliaqutaat pillugit paasisutissanik pitsaanerusunik piumasaqaatitaqarpoq. Nuna tamakkerlugu nakkutillinerup pitsaanerulersinnissaa, Paasisimasaqarfiup suliaasa pingaarnerit ilagisimavaat. Tamanna pingaarnertut paasisutissiiviit pingasut ataatsimut nuna tamakkerlugu aanngajaarniutininik ajornartorsiutilinnik katsorsartinneq pillugu paasisutissiivimmik taaguuteqartut uku aqqutigalugit ingerlanneqarpoq:

- Innersuussanut paasisutissiivik
- Katsorsartittut pillugit paasisutissiivik
- Nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugu paasisutissiivik, KN-ASI

2025-mi innersuussinernit pillugit paasisutissat

Allorfik katsorsartittussanut innersuussivimmik nutaamik Sullissivik.gl aqqutigalugu 2025-mi atuileroq. Tamatuma kinguneranik katsorsartittut tamarmik innersuunneqarnermut immersugassaq immersorsimangilaat. Taamaattumik 2025-mi innuttaasut taamaallaat 440-t innersuunneqarsimasutut nalunaarsorneqarsimapput. Innersuunneqarnermi imigassamik ajornartorsiuteqarneq nalileeriaaseq AUDIT atorlugu nalilivigineqartarpoq. 2025-mi innersuunneqartut 30 %-ii imigassamik ajornartorsiuteqanngillat, sinneruttuni 13 %-ii annertuumik atuisuunngikkunik, allat 8 %-ii ajoqusiinnaasumik atueriaaseqarput, kiisalu 50 %-ii pinngitsuuisinnaanngivillutik (Takussutissiaq 3.3). Hashimik ikiaroonartunillu allanik ajornartorsiuteqarnermik nalilivigineq DUDIT atorlugu apeqquutinik akiortuutissinik ingerlanneqarpoq. Hashimik pujortartartuni angutit 44 %-ii aamma arnat 29 %-ii DUDIT atorlugu uuttueriaaseq malillugu 2025-mi pinngitsuuisinnaajunnaarsimapput. (Takussutissiat 3.5 - 3.7). Aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarneq: Nalilivigineqareerlutik innersuussat aningaasanoortarnerartut akornanni 12 %-ii aningaasanoorajuttuupput, 2 %-ii aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartut (Takussutissiaq 3.8).

2025-mi katsorsartittut pillugit paasisutissat

Allorfiit siulliit atulerneranniit katsorsartinnerit naammassineqartut 2022-p tungaanut amerliartorput, tamatumali kingorna katsorsartittartut ikilipput. 2025-mi innuttaasunut 606-inut katsorsaanerit 663-it naammassineqarput. Katsorsartinnerit naammassineqartut taamaatinneqartullu kisitsimmi ilaapput. Katsorsarneqartut amerlassusaat taamaalluni 2024-mi kisitsisinit allaanerunngilaq, taamaattorli 2019 – 2021-mi kisitsisinit ikinnerullutik (Takussutissiaq 4.1). Katsorsaanerup sapinngisamik najukkami ingerlanneqarnissaa kommuninit annertuumik kissaataankuuvoq. Ataatsimut isigalugu 85 %-it 2025-mi najukkamini katsorsartipput (Takussutissiaq 4.3). Katillugit 60 %-it katsorsartinnerit naammassivaat, 24 %-it taamaattippaat 16 %-illu katsorsartinnerit suli ingerlallugu (Takussutissiaq 4.4). Katsorsartinnerminnik naammassinnittartut naatsorsorneqarnerat 2024-mi naatsorsuinertut naatsorsorneqarpoq, 54 %-ii katsorsarneqarnerminnik naammassinnissimapput.

Nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugit paasisutissiivik (KN-ASI) 2025

Imigassamik ajornartorsiuteqartut 54 %-iinnaat hashimillu ajornartorsiuteqartut 61 %-ii ajornartorsiutip pilerneraniit ukiut tallimat iluanni katsorsartittarput, aanngajaarniutinilu taakkunani marlunni 8 aamma 15 %-it akornanniittuni ukiuni 20-ni siviisunermilluunniit ajornartorsiutaasimalluni (Takussutissiat 5.1 - 5.2). Katsorsartittuni katillugit 54 %-it siornatigut katsorsartereersimasuupput (Takussutissiaq 5.3). Katsorsartittut amerlasuut sivikitsumik atuarsimapput, amerlanerillu (60 %) meeqqat atuarsiannit anigamik ilinniagaqarsimanatik (Takussutissiat 5.4 - 5.5). Katillugit 84 %-it sulinermik inuussutissarsiuutilittut (77 %), imlt. namminersortutut (7 %) suliffeqarput (Takussutissiaq 5.6). Innuttaasut katsorsartittut amerlasuut 18-it inorlugit ukiulinnik meeraqarput. Innuttaasuni katsorsartittuni apeqqummut akissuteqartuni 46 %-ii angerlarsimasunik 18-it inorlugit ukiulinnik meeraqarput, 34 %-ii ataatsip marlullu akornanni angerlarsimaffimmiittunik 18-it inorlugit ukiulinnik meeraqarput, 13 %-ii 18-it inorlugit ukiulinnik angerlarsimaffimmiittunik pingasunik amerlanerusunilluunniit meeraqarput, 7 %-illu ilisimatitsissutaanatik (Takussutissiaq 5.9). Katsorsartittut amerlaqisut meeraanermi angerlarsimaffimmi toqqissinangitsumi peroriartortuupput (Takussutissiaq 5.10), taamatutaaq amerlaneroqisut aanngajaarniutininik ajornartorsiuteqartunik angajoqqaarput, qatannguteqarput aamma/imlt. aanakkoqarput (Takussutissiat 5.11-17).

Taakkua saniatigut katsorsartissimasut allat amerlasuut timikkut, tarnikkut aamma kinguaassiuutitigut meeraanermi atornerlunneqartarsimapput. 22 %-iinnaammi siuliini taaneqartunik misigisaqarsimangillat, taamaattorli allat 22 %-it siuliini taaneqartut arlaannik ataatsimik atornerlunneqarsimapput, 27 %-ii siuliini taaneqartuni marluk atornerlunneqarfigisimallugit kiisalu 29 %-ii siuliini taaneqartut tamaasa atornerlunneqarfigisimallugit.

Ukioq manna sammisaq: Innuttaasuni aanngajaarniutunik ajornartorsiuteqarlutik katsorsartittuni tarnikkut nappaateqarnermut ersiutit.

Inuup ataatsikkut marlunnik/arlalinnik nappaateqarnera imal. aanngajaarniummik ajornartorsiuteqarneq tarnikkullu nappaateqarneq nalinginnaasorujussuuvoq³. Nalinginnaangaarmat inuit tarnikkut nappaateqartut amerlanerpaat aanngajaarniutunik ajornartorsiuteqarput imal. inuunermi ilaani ajornartorsiuteqarsimapput. Tarnikkut nappaateqalersinnaanermik annertusaasut aanngajaarniumillu ajornartorsiuteqalersitsisinnaasutut aarlerinaatit ataatsimoortut arlaliupput. Nalinginnaanerpaat tassaapput ilungersuajualernej/stress anigoruminaatsunik nalaataqarsimaneq meeraanermilu nuanningitsunik misigisaqarsimaneq (adverse childhood experiences, ACE).

Sorsunnersuit aappaata kingorna nunatsinni inuiaqatigiinni pilertortumik allanngortoqarnera misigineqarpoq, tamatumalu nassataraa innuttaasuni nappaataasartuttaaq annertuumik allannguuteqarnerat. Allannguut pingaarutilik tassaavoq imminut toquttut tarnikkullu nappaateqartut amerlinerat. Nalaatanut anigoruminaatsunut, imminut toquttoqartarneranut tarnikkullu nappaateqalernerum patsisaasunut sakkortusaasoq tassaagunarpoq 1953-imi imigassap tamanut ammagaanera, tamannalu inuiaqatigiinni ineriartornerup sukkatseruttornerata nalaani pivoq.

Nalunaarsuineri tamatumani innuttaasut 2474- it 2017-imiit 2024-imut katsorsartittut katsorsarteqqaarnerat ilaavoq. Katsorsartinnissaq sioqqullugu sivikinnerpaamik ulluni 14-ini katillugit 51 %-it ataatsimik arlalinnilluunniit tarnikkut nappaamut ersiuteqarneq nalunaarutigaa (nikallunganeq, sioorarujussualersarneq, ukkassilluarsinnaannginneq, tusaasuusineq/takorruuineq, makitaneq). Sioorarujussualersarnermik ersiuteqarneq (32 %) nikallunganeq (27 %) ersiutigineqarnerpaasutut nalunaarutigineqarput, 22 %-it ataatsimik ersiuteqartut, 1 %-it ersiutit tallimat tamakkersimallugit.

Arnat angutinit amerlanerusut tarnikkut ajornartorsiutinut ersiuteqarlutik nalunaaruteqarput, soorlu aamma paasineqartoq tarnikkut ajornartorsiuteqarnermik ersiuteqarlutik katsorsartinnerminnik aallartittut inuttut inuuniarnermikkut ilungersunartorsiorfusumik inissisimanagerartut. Siusissukkat ataatsikkut tarnikkut ajornartorsiuteqarnerup aanngajaarniumillu ajornartorsiuteqarnerup, ajornartorsiutinut taakkununga pitsaanngitsumik kinguneqarnissaata ataqatigiippasinneranik paasinninnissaq pingaruteqarunarpoq.

Taamaalilluni napparsimasunut tarnikkut ajornartorsiuteqarlutillu aanngajaarniummik/tinik ajornartorsiuteqartunik nakorsaanerup/katsorsaanerup akuleriissitap pingaruteqassusaa, tarnikkut nappaatilinnik sullissisunit aanngajaarniutinillu ajornartorsiutinik katsorsaasunit ilisimaneqaraluaq, ullumikkut suliassap tamatuma isumaginnissaannut nukissat killeqarput.

2026-mi iliuuserisassatut pilersaarutit

Taakku kapitalit arfineq-aappaanni takussutissiissutaapput.

1. Allorfik innuttaasunillu aangajaarniutitik aningaasanoormillu ajornartorsiutilinnik katsorsartinnissamik neqeroorut

Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap isumaqatigiissutigalugu innersuussutaa naapertorlugu, 2014-imi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiussassamik, akeqanngitsumik katsorsartittalernissamik neqerooruteqalernikkut, atonerluinnermut katsorsartinnissamik pisariaqartitsinermik inuiaqatigiinnullu iluaqutitassaanik misissueqqissaartoqarnissaanik Naalackersuisut peqquneqarnissaat, Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinnermini aalajangerpaat (UKA) 2013 (UKA2013/61). 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnermi piviusunngortinneqarsinnaanngorlugit 2014-imi ukiakkut ataatsimiinnermi saqqummiussassamik, siunissami atonerluinnermut katsorsartinnissamat neqerooruteqalernissamat pilersaarusiornissaannik, Naalackersuisut piumaffigineqarnissaat Inatsisartut aalajangerpaattaaq.

Misissueqqissaarneq *"Atonerluisunik katsorsaaneq, pisariaqartitsineq inuiaqatigiinnullu iluaqutitariusaaq"*⁴ Naalackersuisunit 2014-imi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqartumi, atonerlunneqartut, sulilu atonerlunneqartut pingaernerit, imigassaq, hashi aningaasanoornerlu ukkanneqarput, naak aangajaarniutit allat saqqummillattaaleraluartut. Kikkut aangajaarniutitik ajornartorsiuteqarnerisut, ajornartorsiutip kingunerisai, katsorsartinnissamik pisariaqartitsineq atonerluinnerullu pinngitsuuisinnaannginnerullu inuiaqatigiinnut kingunerisai nassuiarneqarput.

Siunnerfeqarluni iliuuseqarnerup, nunatsinni aangajaarniutit ajornartorsiutaanerannik annikillitsisinnaanikkut annertuumik angusaqarfiusinnaanera misissueqqissaarnerup ataatsimut eqikkarneqarnerata takutippaa. Ukiut inuuffiusinnaasut amerlinerisigut, peqqinnerulernikkut inuunerullu naleqarnerulerneragut, kiisalu inuttut atukkat kingornutakkat pitsaanngitsut unitsinneqarnerisigut, peqqissutsikkullu naligiinnginnerup annikillisinneqarneragut, inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani annertuunik angusaqartoqarsinnaavoq.

"Nuna tamakkerlugu siunissami atonerluisunik katsorsaasarnissamat pilersaarutissatut siunnersuummi" 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqartumi, imigassamik, hashimik aningaasanoormillu ajornartorsiuteqarnermi katsorsartinnissamat neqeroorut ataatsimoortoq ilisimatusarnermillu tunngaveqartoq nassuiarneqarpoq. Ajornartorsiutit sapinggisamik piaartumik suussusersinissaat, innuttaasut qanigisaasullu pilertortumik ikiorserneqarnissaat anguniagaapput. Pilersaarummi aangajaarniutitik aningaasanoormillu ajornartorsiuteqarnermik pitsaaliuinnermi katsorsaaneramilu taamani iliuuserineqartut nassuiarneqarput. Pilersaarummi pinngitsuuisinnaajunnaarnermut tunngatillugu inatsiliorneqarsaq kajumissaarutaanikuuvoq. Taannalu 2019-imi piviusunngorpoq. Pilersaarut naapertorlugu katsorsaanermit inuiaqatigiinni kissaataavoq:

- Inuttut atukkat pitsaanngitsut kingornunneqartarnerisa unitsinneqarnissaa
- Katsorsartinnerup sunniutaata attanneqaannarnissaa
- Aangajaarniutitik atuisuusimasut inuiaqatigiinni sulinikkut aningaasatigullu inerisaaqataasinnaanngorlutik suliffeqalernissaat aamma/imlt. ilinniagaqarnissaat.

2016-imi januaarip ulluisa aallaqqaataanni aangajaarniutitik ajornartorsiutilinnik katsorsaaneq Peqqinnissaqarfimmiit Allorfimmut nuunneqarpoq, Allorfik Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmut ilaatilerneqarnerarluni pilersinneqarpat. Allorfik nuna tamakkerlugu

aanngajaarniutinin pingitsuisinnaannginnermut aningaasanoorajunnermullu katsorsartinnissamut neqeroorutinin isumagisaqarpoq. Allorfimmi neqeroorut " *Nuna tamakkerlugu siunissami atornerluisunik katsorsaasarnissamut pilersaarutissatut siunnersuummik*" tunngaveqarpoq. Nuna tamakkerlugu neqeroorummik katsorsaarnernik assigiinngitsunik amerlanernik pilersitsinissaq, innuttaasullu najugaannut sapinngisamik qaninnerpaami neqeroorutaanissaa pilersaarummi kissaataavoq. Tamatuma saniatigut katsorsaaneq katsorsartittunilu ataasiakkaani isumaginninnermut peqqinnermullu tunngatillugu iliuuserisat iluaqutaasussat pisariaqartinneqarsinnaasut ataqatigiissapput. Tamanna Allorfiup, kommunit Peqqinnissaqarfiullu akornanni, innuttaasunut tunngatillugu iliuuserisat, pisortaqaqfinni assigiinngitsuni, attuumassuteqaqfinni pingaarutilinni suleqatigiinnermut tunngatillugu isumaqatigiissuteqaqnikkut qulakkeerneqassaaq. Tamatumunnga atatillugu innuttaasut katsorsartittut tamarnik, katsorsaarnernit inuunermut nutaamut aanngajaarniutinin atuiffiunngitsumut ikaarsaarfissinnissaat, ass. ilinniartitaanissaq suliffeqarnissarlulakkeerniarlugit, katsorsartereernermi pisussanut pilersaarusiunneqassapput.

"*Siunissami nuna tamakkerlugu ajornartorsiuteqartunik katsorsaasarnissamut pilersaarutissatut siunnersuut*" Allorfinni katsorsaaneq ilisimatusarnernik tunngaveqarpoq, aanngajaarniutinullu aningaasanoornermullu tunngatillugu ineriartorneq nutaanerpaaq Pinngitsuisinnaajunnaarnermut Paasisimasaqarfimmi malittarineqarluni. Tunngaviusumik periutsinik Allorfinni atornerqartunik allannguinissamut tunngavissaqarsimangilaq, kisiannili maanna inuunermut akuersaarneq, tamatumunngalu atatillugu utersaarnissamik pitsaaliuineq pilersinneqariaraluarput, taamatuttaaq 2018-imi 2022-imi katsorsaasutut ilinniartitaaneq, aappariinnik ilaqutariinnillu katsorsaarnernik ingerlariaqqiffissinneqarpoq, 2023-imiillu aanngajaarniutinin ajornartorsiutilinnik katsorsaasutut ilinniartitaanermut aalajangersimasumik ilaalerluni. Katsorsaasut tamarnik sakkortuumik nalaataqarsimasunut katsorsaarnernik 2024-mi ilinniartinneqarput aamma 2025-mi aliasunneq ukkatarineqarpoq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarut naapertorlugu katsorsaaneq, peqqissutsimut tunngatillugu nakorsaanertut allatuulli "stepped care model" (alloriarnerit tulleriaarlugit) katsorsaaneq neqeroorutaasumi akuliunnerup tamatigut sapinngisamik innuttaasullu najugaannut sapinngisamik qaninnerpaami ingerlanneqarsinnaanissaa aallaavigalugit aqqissuussaavoq. Alloriarnernik tulleriaarneq makkunangga tunngaveqarpoq:

1. katsorsartinnissamik neqeroorutit ajornartorsiut, naatsorsuutigisat, nukissat katsorsartinnissamullu periarfissat aallaavigalugit, inunntut ataasiakkaanut naleqqussarnissaat kiisalu
2. katsorsartinnissamut neqeroorutip, tamatumunnga tunngatillugu, ilisimatusarnikkut ilisimasanut naapertuuttuunissaa

2019-imi aanngajaarniutinin ajornartorsiutilinnik katsorsaaneq inatsisiliunneqarpoq " *Pinngitsuisinnaajunnaarnermik katsorsaasarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 12. juni 2019-imeersoq*".

Allorfik, Pinngitsuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik

Siunissami atornerluisunik katsorsaarnernut nuna tamakkerlugu pilersaarummi neqeroorutinin ataatsimoortunut akisussaaffik maanna Allorfimmi Pinngitsuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfimmiilerpoq. Paasisimasaqarfiup Allorfinnut tunngatillugu suliasat aalajangersimasut katsorsaarnernu tamakkiisoq isumagisarai, tamatumalu peqatigisaanik ataqatigiissaarnerit pitsaassutsimillu qulakkeerisut isumagisaralugit. Suliat qiterisaat tassaapput:

- Aanngajaarniutinin ajornartorsiuteqaqnermut aningaasanoorajunnermullu nuna tamakkerlugu iliuuseqaqarnernik ataqatigiissaarineq
- Nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugit paasisutissiivik (KN-ASI) (paasisutissiivinnillu allanik) isumaginninneq
- Iliuuserisanik nakkutilliineq naliliinerlu
- Allorfinni katsorsartinnerup paasisanik nutaanerpaanik, periutsitut pitsaanerpaatut nalilikkanik tunngaveqarnissaanik qulakkeerineq

- Aangajaarniutitut aningaasanoorermullu tunngatillugu ilinniartitaanernik inerisaaneq pilersaarusiornerlu, tamatumunngalu atatillugu katsorsaaneermi ass. oqaloqatigiinnermik kajumilersitsisumik inuullu nammineq ajornartorsiutiminullu qanoq isumaqarfiginninera qitiutillugit katsorsaariaatsimik piginnaasat, Allorfinni pigineqarnissaannik qulakkeerineq
- Naliliivigeriikkanik katsorsartinnissamut innersuussinerimi innersuussinermullu maleruagassiornermi pingaarnertut akisussaaneq
- Aangajaarniutitut aningaasanoorermullu tunngatillugu ajornartorsiutininik suliaqarnermi paasisutissiinissamut ingerlatitseqqiinissamullu pingaarnertut akisussaaneq
- Namminersortut katsorsaaneermik neqeroorutaannik akuersisarneq nakkutilliinerlu (immikkulli inatsisiliuunneqarnissaa piumasagaataalluni)
- Allorfinni aangajaarniutininik ajornartorsiutininik katsorsaasunik ajornartorsiutillillu pingaarnertut attaviinik ikorfartuinissamut/supervision pingaarnertut akisussaasuuneq
- Ullumikkut katsorsartinnissamik neqeroorfigineqarsinnaanngitsunut katsorsaaneermi neqeroorutininik inerisaanissaq
- Pisortaqarfiit akimorlugit ataqatigiissaarnermi suleqatigiinnermilu pingaarnertut inissisimaneq
- Aangajaarniutitut tunngatillugu pisortani, namminersortuni assigiimmik anguniagaqartuni peqataaneq
- Aangajaarniutininik ajornartorsiutininik katsorsaaneermut tunngatillugu kommuninut, ilisimatusarfinnut soqutigisaqatigiinnullu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissusiorneq

Ullumikkut kommunini tamani Allorfeqarpoq. 2016-imi 2017-imilu Qaqortumi, Nuummi Sisimiunilu katsorsaaviit pilersinneqarput. 2018-imi Aasiaani Ilulissanilu pilersinneqarput.

Nittartakkani www.sullissivik.gl aamma www.allorfik.gl-imi qanoq ililluni katsorsartittoqarsinnaaneranut paasisutissat pissarsiassaapput. Innersuussinerit tamarmik qarasaasiaq atorlugu ingerlanneqarput. Innuttaasut imminnut sullillutik Sullissivik.gl -ikkut 1. september 2025-mit innersuussinnaalerput. Innuttaasut tamarmik, sumiluunniit najugaqaraluarunik, nammineq Allorfinnut mailerlutik imaluunniit sianerlutik katsorsartinnissaminnik kissaateqarsinnaapput. Illoqarfinni Alloqarfeqanngitsuni 2025-p qiteqqunnerata tungaanut nalinginnaasumik sulianik ingerlatsisut katsorsartinnissamut innersuussisarput, innuttaasulli Alloqarfusuni najugaqartut nammineq katsorsaavinnut saaffiginikkajunnerusarput.

Katsorsartinnissamik neqeroorut

Nunaseriaatsip neqeroorutillu atituujunissaannik kissaateqarneq, katsorsaaneerup maanna periutsit assigiinngitsut arlallit tunngavigalugit ingerlanneqarneranik kinguneqarpoq, ulluunerani angerlarsimaffimmiillu katsorsartinnermik neqeroorummik imaqarluni.

Allorfinni katsorsaaneq, oqaloqatigiinneq kajumilersitsisooq inuullu nammineq imminut ajornartorsiutiminullu qanoq isiginninneranik qitiutitsineq aallaavigalugit ingerlanneqarpoq. Katsorsaaneq maanna ulluunerani katsorsartinnermi 20-t missaliorlugit oqaloqatigiinnissatut ingerlanneqarpoq. Qanigisaasunik katsorsaaneerit aamma neqeroorutigineqartarput. Katsorsaariaatsit allat inerisarneqartuarmata, maanna Allorfinni amerlanerni aappariinnut ilaqutariinnullu, taamatullu angajoqqaanut, meeqqanut inuusuttunullu ataatsimoortunut aangajaarniutininik ajornartorsiutininut katsorsaaneerit neqeroorutaapput.

Innuttaasut najukkami Allorfilimmi najugaqanngitsut, Nuummi Katsorsaavimmit namminersortumit kiffartuunneqarput. Katsorsaavik Nuummi katsorsaaneq periutsimik Minnesota/CENAPS-imik, ulluunerani nal. ak. tallimani, sap. ak. arfinillit arfineq pingasullu akornanni katsorsartinnermik tunngaveqarpoq.

Allorfiit avataanni katsorsartinneq, Nuummi – nunaqarfimmi najugalinnuunerusoq - najukkanilu ukiumut neqeroorutit marluk, Qaanaami, Ittoqqortoormiini Kangaatsiamilu ukiumut ataasiarluni katsorsaajartorfigineqartut aqqutigalugit, holdimi ataatsimi

innuttaasunut 11-inut pallittunut ingerlanneqarpoq. Tasiilami ukiumut marloriarluni innuttaasut 22-it pallillugit peqataaffigisinnaasaannik neqeroortoqartarpoq. Najukkani katsorsaanissat illoqarfinni ataasiakkaani atorneqanngitsoortut, illoqarfinnut allanut nunaqarfinnulluunniit annerusunut neqeroorutaapput. Innuttaasut najukkaminni katsorsartissinnaanngitsut Nuummi katsorsartinnissamik neqeroofigineqartarput. Katsorsaavik Nuuk kingullermik 17-isunik suliariumannittussarsiuussisoqarmat ajugaavoq. 2025-mi aamma suliariumannittussarsiuussineq ingerlanneqarpoq, taanna 1. april 2026-mit atuutilissaaq.

Katsorsartereermermi sap. ak. 26-ini ataatsimoorluni ikorfartoqatigiinneq katsorsartinnissamik neqeroorutini tamani atuuttoq, imlt. Allorfinni qaammatit arfinillit ingerlaneranni arfineq-marloriarluni kisimiilluni oqaloqateqarsinnaaneq neqeroorutaapput. Allorfinni najukkanilu katsorsaanerani qanigisaasunik katsorsaaneq neqeroorutaavoq. Qanigisaasunut neqeroorutaareersut saniatigut innuttaasunut aanngajaarniutitik ajornartorsiutilinnut katsorsartinngitsunut qanigisaasut aamma innersuunneqartarput.

Aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarnermi katsorsartinnissamut neqeroorut, aanngajaarniutitik pinngitsuuisinnaajunnaarnermi neqeroorummit immikkooruteqalaarpoq. Innuttaasunut aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartunut najugaqarfigisami katsorsartinnissamik neqeroorut immikkut ittoq Allorfimmi neqeroorutaavoq, najukkanili katsorsaanermi imlt. Nuummi Katsorsaavimmi, innuttaasut aanngajaarniutitik ajornartorsiutillit peqatigalugit ingerlanneqartarluni. Tamatuma saniatigut Allorfik aningaasanoorajuttunik Odensimi qitiusumik sullissivimmik /Center for Ludomani innuttaasunik kalaallisuinnaq oqaaseqartunut innersuussiviusinnaasumittaaq suleqateqarpoq. Taanna internetsikkut ingerlanneqartarpoq.

Allorfik 2021-mi Kalaallit Peqqissartut Illuannik isumaqatigiissuteqarpoq Skype atorlugu katsorsaasarnermik, peqqissartup angerlarnerani illoqarfigisaani nanginneqarsinnaasumik.

Allorfik 1. januar 2025 aallarnerfigalugu peqqinnissaqarfiup ataaniilerpoq. Tamannalu ilaqutariinnut naartusortalinnut aanngajaarniutitik ajornartorsiuteqartunut imaluunniit aanngajaarniummut ajornartorsiummut sunnertisimasunut suleqatigiinnermut malunnaatilimmik kivitsivoq. Pingaartumik juumuunik meeraaqqerisunillu suleqateqarnermi.

2. Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfimmi 2025-mi suliat

Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfik assigiingtsorpassuarnik suliasaqarpoq, ”Nuna tamakkerlugu pilersaarut siunissami atornerluineranut katsorsaasarneq pillugu siunnersuut” ataniittunik siunertanullu aalajangersimasunut tunngasunik suliasaqarpoq. Allorfik, Pinngitsuuisinnaajunnaarnermik Paasisimasaqarfiup suliai pingaarnarpaat ataani nassuiarneqarput.

Innersuussinernik katsorsaanermillu nakkutilliineq

Pitsaasumik katsorsaaneq kikkut innersuunneqarnerannut, katsorsarneqarnerannut, katsorsartereernermi ikorfartorneqarnerannut katsorsartinnermilu angusap attatiinnarneqarsinnaaneranut pitsaasunik paasisutissaqarneranik piumasaaqatitaqarpoq. Neqeroorutit suut kikkunntu iluaqutaanerannik, kikkullu immaqa allamik neqeroorfigineqarnissaat pillugu sukumiinerujussuarmik akissuteqarsinnaanissaq, tamakkuninnga nakkutilliinerup siunertaraa.

Taamaalilluni innersuussinernik katsorsaanerillu nuna tamakkerlugu nakkutilliinermik pitsanngorsaanissaq Paasisimasaqarfiup suliasaasa pingaarnarpaat ilagaat.

Nuna tamakkerlugu nakkutilliineq pingaarnertut paasisutissiiviit pingasut aqqutigalugit ingerlanneqarpoq. Paasisutissiiviit taakku pingasut ataatsimut Nuna Tamakkerlugu Aangajaarniutitik Ajornartorsiutitinnik katsorsaasarneq pillugu Paasisutissiivik (Den Nationale Rusmidelbehandlingsdatabase) taaneqartartut tassaapput:

- Innersuussanut paasisutissiivik (innersuussutit)
- Katsorsartittut pillugit paasisutissiivik (katsorsaanerit)
- Nuna tamakkerlugu aangajaarniutit pillugit paasisutissiivik, KN-ASI (inuttut killiffiit pillugit nalunaarsuinerit aamma killiffissiuqqinnerit)

Innersuussanut paasisutissiivik 2016-imi pilersinneqarpoq. Taanna katsorsartittussatut innersuussat pillugit paasisutissanik imaqqarpoq. Immersugassaq WHO-mit inerisarneqarsimasooq AUDIT (The Alcohol Use Disorders Identification Test), 2018-imiillu DUDIT (Drug Use Disorders Identification Test) kiisalu aningasanoorajunneq pillugu immersugassaq, 2018-illu qiteqqunneranit inuunerup naleqassusaanik naliliineq WHO-5. Taakku sisamat sakkugalugit innuttaasooq katsorsartinniarluni saaffiginninniaripar, aangajaarniutitik aningaasanoormilluunniit ajornartorsiutitip qanoq annertutiginerata naliliiviginissaa periarfissaavoq, pisariaqarpallu nikallunganermik nappaateqarsinnaaneranut imlt. uippakajaarnermut annertunerusumik misissortittoqartariaqarnerisooq naliliivigineqarsinnaalluni.

Katsorsartittut pillugit paasisutissiivik 2016-imi aamma pilersinneqarpoq. Taanna katsorsartissimasut, katsorsartinnerit naammassineqartut sumilu katsorsartissimaneq pillugit paasisutissanik imaqqarpoq.

Nuna tamakkerlugu aangajaarniutit pillugit paasisutissiivik (KN-ASI), innuttaasup aangajaarniummik atuineranut atatillugu ajornartorsiutigisinnaasaasa arfineq-marlunnut ukununga attuumassuteqarnerannik aqqissuussamik qulaajaaneruvoq: Timikkut peqqinneq, suliffik aningaasaqarnerlu, pinerlunneq, imigassaq, aangajaarniutit allat, nakorsaatit, ilaqutariinnermut inuttullu atukkanut tunngasut tarnikkullu peqqinneq.

Allorfup paasisutissiiviit paasisutissat ilisimatusarnermissaaq atorneqarnissaat Paasisimasaqarfiup kissaatigaa. 2019-imi ilisimatusarnermi allaaserisaq Allorfup paasisutissiiviani paasisutissanik tunngaveqartoq siulleq saqqummersinneqarpoq.

Ilisimatusarnermi paasissutissanik tunngaveqarluni allaaserisaq ataaseq ukioq 2020-mi saqqummiunneqarpoq. 2021-mi aamma ataaseq saqqummiunneqarluni. Allaaserisap siulliup AUDIT atorlugu misissueriaaseq imaraa. Aappaalu angerlarsimaffeqanngitsut katsorsartittarnerat pillugu pissutsinut immikkut ittunut tunngassuteqarluni. 2024-mi Allorfiup atuutilersinneqarneranik naliliineq phd-nngorniut saqqummiunneqarpoq. Taanna Allorfiup 2023-mut ukiumoortumik nalunaarutaani kapitali 6-mi naatumik allaaserineqarpoq. Aangajaarniutinut akeqanngitsumik katsorsaasarnerup inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut iluaqutigisartagai pillugit ukioq 2025-mi allaaserisaqartoqarpoq. Taassuma sunniutaa pitsaasuvoq. Allaaserisaq maanna saqqummersinniarneqarpoq. Allorfimmi ilisimatuussutsikkut misissuisarnerit ingerlatsinermi avissartinneqarput, Kalaallit Nunaanni peqqissusermik ilisimatusarfiup ataani, Kalaallit Nunaanni aangajaarniutit pillugit ilisimatusarfimmiilmata.

Ilinniartitsineq

Ilinniartitsineq katsorsaariaatsinut katsorsaanerullu immikkoortuinut tunngatillugu nunarsuaq tamakkerlugu innersuussutaasunik tunngaveqarpoq. Allorfiup ataani tunngaviusumik ilinniartitaanerit tassaapput:

1. Aangajaarniutinut aningaasanoorermullu tunngatillugu ajornartorsiuteqartut pingaarnertut attaviattut ilinniartitaaneq
2. Aangajaarniutinik ajornartorsiutilinnik katsorsaasutut ilinniartitaaneq

Ilinniartitsineq Peqqissaanermik Ilinniarfik suleqatigalugu ingerlanneqarpoq. Aangajaarniutinik ajornartorsiutilinnik katsorsaasutut tunngaviusumik ilinniartitaanermi Danmarkimi Sundhedsstyrelseersumi, nunatsinni pissutsinut naleqqussakkami, hashimik aningaasanoorermillu ajornartorsiutilinnik, aappariinnik, ilaqtariinnik inuusuttunillu katsorsaanerit tunngatillugit ilinniartitsinermik ilaneqartoq, tunngaveqarpoq.

Ilinniartitaaneq maanna modulunik katillugit arfinilinnik immikkoortortaqaqarpoq. Modulit tamarmik ullunik eqikkakkanik tallimat arfinillillu akornannik sivilisuseqarput. Aangajaarniutinik ajornartorsiutillit aningaasanoorajuttullu pingaarnertut attaviattut ilinniartitaaneq, aangajaarniutinut aningaasanoorermullu tunngatillugu katsorsaaneq pillugu ilisimasanik katsorsaanermillu ilisimasanik, kiisalu oqaloqatigiinnermik kajumilersitsisumik ilinniartitsinermik imaqartunik, modulunik marlunnik immikkoortoqaqarpoq. Aangajaarniutinik ajornartorsiutilinnik katsorsaasutut ilinniartitaaneq; ajornartorsiutillit pingaarnertut attaviattut ilinniartitaanermik inuullu nammeneq imminut ajornartorsiutiminullu qanoq isumaqarfigninnera qitiutillugit, katsorsaariaatsimut tunngasut nalinginnaasut modulit pingajuanniit arfernannut, aangajaarniutinik pinngitsuuisinnaajunnaarnermut aningaasanoorajunermullu ajornartorsiuteqartup ajornartorsiutini pillugit eqqarsaatai tunngavigalugit oqaloqatigiinnikkut katsorsaanermik, aappariinnik ilaqtariinnillu kiisalu inuusuttunik katsorsaanermik immikkoortoqaqarpoq.

Ilinniartitaaneq 2022-mi akademiuddannelsit akuerineqarpoq. Ilinniartitsinissamut pilersaarut ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmit akuerineqareerpoq, aningaasaliiffiqarnissaali pisariaqaqaarsimavoq aallartinneqannginnermini.

Aangajaarniutinik ajornartorsiutillit pingaarnertut attaviattut ilinniartitaaneq 2016-imiit ukiuni amerlanerni upernaakkut ukiakkullu ingerlanneqartoq, 2022-mi ataasiaannarlugu ingerlanneqarpoq taamatullu ingerlaannarnissaq pilersaarutaalluni. Ilinniartitaanermut tamatumunga qinnuteqartut amerliartuinnarput, 2019-imilu kissaataasoq naaportorlugu Qaqortumi immikkut ilinniartitsisoqarluni. Katsorsaasutut ilinniartitaaneq 2020-p tungaanut ukiut tamaasa ingerlanneqarpoq, 2021-mi 2022-milu Covid 19-imit akornuserneqarluni. Ukioq 2024-mit katsorsaasutut ilinniarneq ukiuni akunnaatsunik kisitsisitalinni kisimi ingerlanneqartarpoq. Kajumissuseq pillugu oqaloqateqarnermut atuagaq tunngaviususaq siulleq kalaallisut qallunaatullu 2025-mi saqqummersinneqarpoq. Atuagaq katsorsaasunngorniarni ilinniarnermi atorneqartarpoq, atuagarli Allorfiup nittartagaani akeqanngitsumik aamma aaneqarsinnaavoq.

Paasissutissiineq

Paasissutissiineq suli qitiuvoq. Inunnik sullissinissamik siunertaqarlutik ilinniagaqarsimasut, inuit pinngitsuuisinnaangitsut qanigisaasullu, katsorsartinnissamut periarfissanik katsorsartinnerullu sunik imaqarnera pillugu ilisimasunik pisariitsumik pissarsisinnaassapput. Katsorsaanerup iluaqutitaqarnera ilisimavarput. Ilisimasarlu taanna inuiaqatigiinni ilisimaneqassaaq.

Allorfik, kommuninut susasaqartunullu allanut aanngajaarniutitut aningaasanoormullu kiisalu katsorsartinnissamut innersuussinermut tunngasunik, ullut tamaasa ilitsersuiuvoq. Oqarasuaatikkut siunnersuisarfik ulluinnarni nalunaaqutaq ullaakkut qulingiluat ualikkullu pingasut akornanni ammasarpoq. Nittartagaq www.allorfik.gl, ilaatigut imigassamik ikiaroorartumillu ajornartorsiuteqarneq paasiniallugu apeqqutinik akisassanik aallerfusinnaasoq, katsorsartinnissamut neqeroorut pillugu paasissutissanik najukkanilu katsorsaaviit pillugit paasissutissanik imaqartoq, Allorfimmit pilersinneqarpoq. Nittartakkap saniatigut aamma KNR-imi ussasaarutit ingerlanneqarput. Allorfiit ataasiakkaat Nuummilu Katsorsaavik Nuuk namminneq Facebookkimi qupperneqarput.

Sulianik ingerlatsisunut inuusuttunik hashimik ajornartorsiutilinnik oqaloqateqarneq pillugu pikkorissaaneq, aanngajaarniutillu pillugit pikkorissaaneq ullunik pingasunik sivissussilik, aanngajaarniutit pillugit oqaloqatigiinneq aanngajaarniummillu ajornartorsiuteqarnerup ilaqutariinnut qanoq sunniuteqarsinnaanera pillugu pikkorissaaneq, Allorfimmit neqeroorutaapput.

2024-mi aamma 2025-mi suliariumannittussarsiuussinerit

Aanngajaarniutitik ajornartorsiuteqarnermut ulluunerani katsorsaasarnissaq 17-nik immikkoortortaartoq 2023-mi suliarinnittussarsiuunneqarpoq. Ulluunerani katsorsaasarnissamullu neqerooruteqartut ikippallaaqimmata neqeroortitsineq 2024-mi ingerlateqqinneqarpoq, taamatullu aamma 2025-mi neqeroorutigineqaaqilluni. Neqeroorutit nutaat 1. april 2026-mit atuutilernissaasa tungaanut najukkami katsorsaasarnissamut neqeroorutit maannatut ingerlaannarallassapput.

Nakorsaatit atorlugit imigassamik ajornartorsiuteqartunut katsorsaaneq

Allorfinni tamani nakorsaatit atorlugit imigassamik ajornartorsiuteqartunik katsorsaaneq Allorfimmit neqeroorutaavoq. Taama nakorsaanerup pinngitsuuisinnaangitsutut misigineq annikillissittarpaa, innuttaasup imigassamik atuineranut utersaartoorsinnaanerannullu annertuumik pingaaruteqarluni.

Meeqqanik inuusuttunillu katsorsaasarnissamik neqeroorut

2018-imi Allorfik meeqqanut inuusuttunullu katsorsartinnissamut immikkut neqeroorummik pilersaarusoqqullugu, Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmit qinnuigineqarpoq. Pilersaarut 2019-imi upernaakkut ataatsimiinnermi Inatsisartuni ilaasortanut agguanneqarpoq. Inatsisartuni ilaasortat 2017-imi upernaakkut ataatsimiinnerminni imm. 185 oqaluuserisaat: *"Kingusinnerpaamik 2018-imi ukiakkut ataatsimiinnermi meeqqanik inuusuttunillu 18-it inorlugit ukiulinnik hashimik atuisunik immikkut katsorsaasarnissamut neqeroorutinik pilersaarusiornissaannik Naalackersuisut peqquneqarnissaasa, Inatsisartunit aalajangiivigineqarnissaanut siunnersuut"*, tamatumani tunuliaqutaavoq.

Pilersaarummi 15-iniit 24-nut ukiullit immikkut pineqarput, maannalu atuutilersinneqarluni.

Allorfik katsorsaasunik angalaqatigiinnik 2022-imi aamma 2023-mi Tasiilami inuusuttunik angerlarsimaffimmi imigassamik atuiffiusumi peroriartortunik katsorsaatsivoq, taassumalu saniatigut aappariinnik ilaqutariinnillu Qaanaami katsorsaapput, meeqqallu atuarianni aanngajaarniutitut tunngatillugu pitsaaliuineramik Qaanaami aamma ingerlatsillutik. Katsorsaasut angalaqatigiittartut 2023-mi Tasiilamiipput. Allorfiup katsorsaasui angalasartut 2024-mi aamma 2025-mi tikisinneqarnissaat ujjartorneqarsimangilaq.

Aanngajaarniutinin ajornartorsiuteqartunik katsorsaannermi kommuninik, ilisimatusarfinnik soqutigisaqaqatigiinnillu suleqateqarnissamut isumaqatigiissutit

Ilinniakkat akimorlugit suleqatigiinneq qulakkeerniarlugu kommunit ataasiakkaat Allorfiullu akornanni suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiortoqarpoq. Kommuninut tamanut isumaqatigiissuteqarpoq, amerlanerpaalli 2026-mi nutartertariaqarput. Innuttaasut tarnikkut nappaateqartut aanngajaarniummillu ajornartorsiuteqartut immikkut ukkallugit Peqqinnissaqarfimmu 2023-mi nutaamik isumaqatigiissusiortoqarpoq. Allorfik 1. januar 2025-mit Peqqinnissaqarfiup ilaaniilermat, suleqateqarnissamut isumaqatigiissutit tamarmik nutarsarneqassapput.

Allorfik, aningaasanoorajuttunut qitiusumik sullissivimmik /Center for Ludomani Odense-miittumik, inunnik aningaasanoornermik ajornartorsiutilinnik katsorsaannermut tunngatillugu qanimut suleqateqarpoq. Odensem 2023-mi marloriarluni katsorsaasoqarpoq, siulleq arfineq-marlunnik peqataaffigineqartoq, kingulleq arfinilinnit peqataaffigineqarpoq. Innuttaasut Allorfimmi katsorsaasunit marlunnit ingjallorneqarput, taamaalilluni katsorsaasut taakkua marluk aningaasanoorajunnermik katsorsaasannermut annertunerusumik ilikkagaqarnissaminnut periarfissinneqarput. Aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartunut katsorsaasartoq, kalaallisut oqaaseqartoq, suleqatigalugu aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartunut katsorsaasarneq Center for Ludomanimut suliariumannittussarsiuussisoqareersoq suleqatigiissutigineqalerpoq.

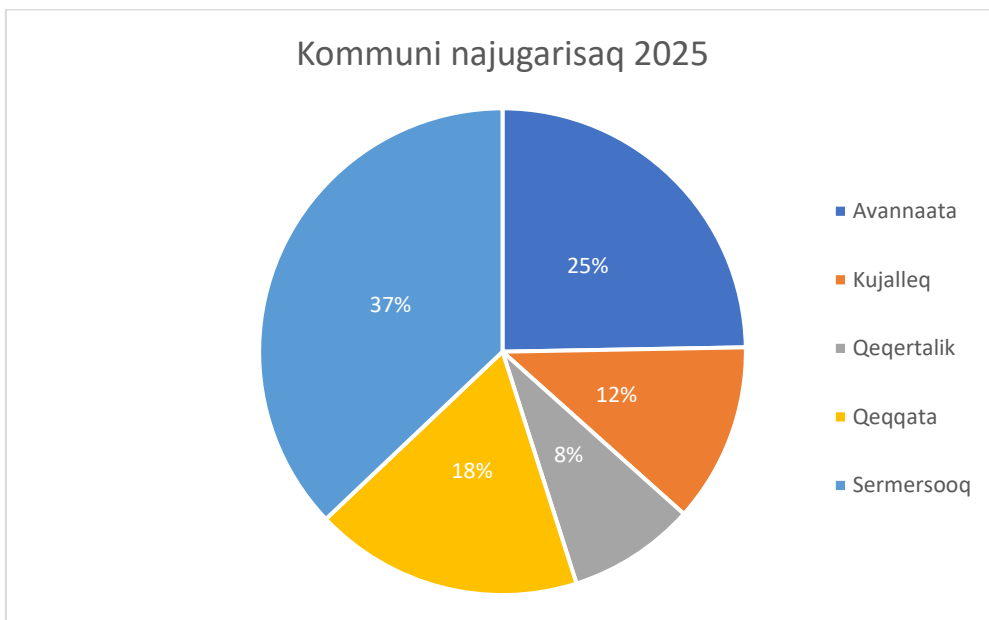
Allorfik Københavnip Kommuniani meeqqanut inuusuttunullu aanngajaarniutinin ajornartorsiutilinnut katsorsartinnissamut neqeroorummik U-turnimik qanimut suleqateqarportaaq. Tamatuma saniatigut Allorfik Syddansk Universitetimi imigassaq pillugu ilisimatusarnermut immikkoortortamik, Danmarkimi Syddansk Universitetip ataani inissisimasumik naalagaaffiup innuttaasut peqqissusaannut ilisimatusarfianik aamma ilisimatusarfimmik suleqateqarpoq.

3. 2025-imi naliliivigineqareermermi innersuunneqartut pillugit paasisutissat

2025-mi naliliivigineqareerluni innersuunneqartut amerlassusaat tamakkiisumik paasisutissaatiginngilagut. Qarasaasiatigut innersuussinermi atortorissaarummut nutaamut ikaarsaariarneq pissutigalugu 440-t, tassa naatsorsuutigineqartunit pingasuusunit marlunnik ikinnerusut innersuunneqarluni immersugassaq immersortarsimavaat. Taamaattumik 2025-mi innersuunneqartunit paasisutissat kommunimut najugarisamut aamma aanngajaarniutinik ajornartorsiuteqarnerup kiisalu aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarnerup annertussusaanut aamma innersuunneqarnermi nalerisimanermit tunngasut kiisa atorpagut.

Kommuninut agguataarineq

Innuttaasut amerlanersaasa (37 %) Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqarnerat, ikinnerpaallu (8 %) Kommune Qeqertalimmi najugaqarnerat takussutissiami 3.1-imi takuneqarsinnaavoq. 2024-mi inissisimanerattut ipput. Kommunit angissusaat inuttussusaallu takussutissiami eqqarsaatigineqanngillat.

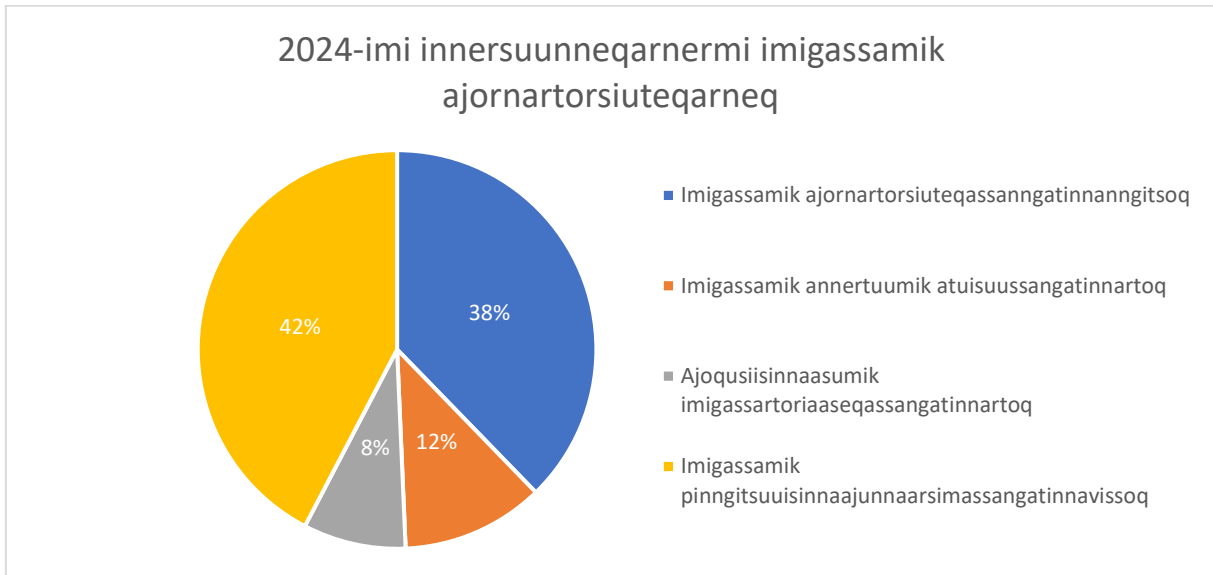
Takussutissiaq 3.1 Naliliivigineqareerlutik innersuussat kommuninut najukkaminut agguataarneqarnerat (N =429)

Taama agguataarsimanerat katsorsartinniarluni saaffiginninnernut takussutissaannaavoq, innuttaasut aanngajaarniutinik ajornartorsiuteqartut amerlassusaannut attuumassuteqartariaqarani.

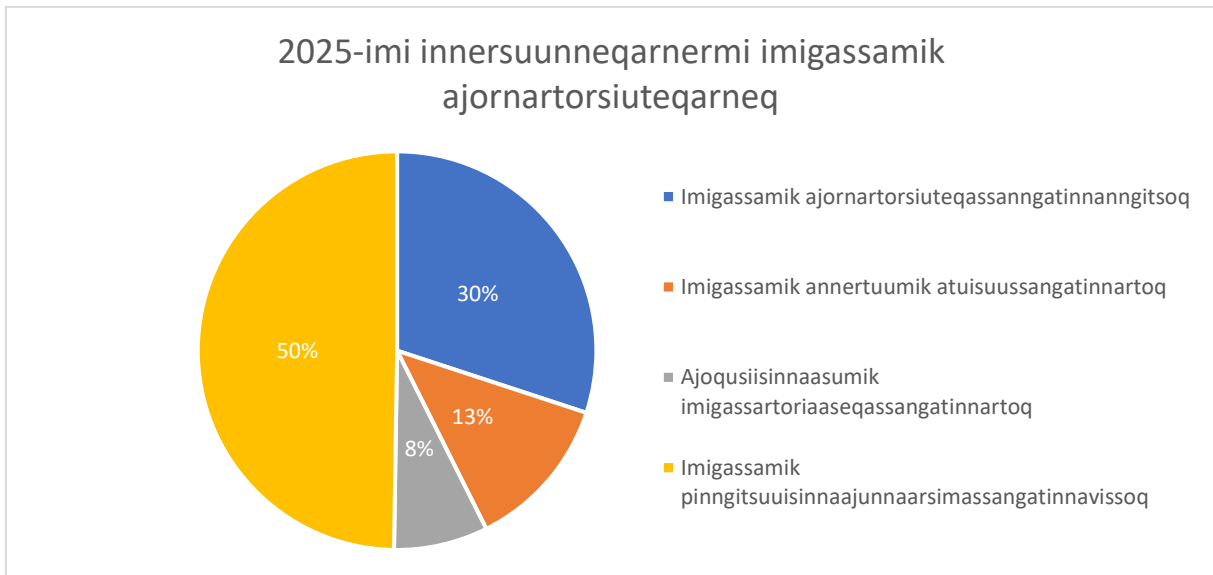
Innersuunneqarnermi imigassamik ajornartorsiutit

Innersuussinermi imigassamik ajornartorsiuteqarnerq, misissueriaaseq AUDIT tunngavigalugu naliliivigineqartarpoq. AUDIT (The Alcohol Use Disorders Identification Test) apeqqutinik qulinik imaqarpoq, taannalu nunarsuaq tamakkerlugu peqqinnissaq pillugu kattuffissuarmit WHO-mit imigassamik atuinermik, aalakoorniutigalugu imigassartortarnermik imigassamullu attuumassuteqartunik inuiaqatigiinni ajornartorsiuteqarnermik naliliinermi atugassatut inerisagaavoq. Misissueriaaseq tamakkiisoq, "Imigassartorpallaarpit?" qulequtsiullugu imminut misiliutissaq Allorfiup nittartagaani, www.allorfik.gl-imi pissarsiassaavoq.

Takussutissiat 3.2-p aamma 3.3-p takutippaa 2025-mi innuttaasut innersuunneqartut 2024-mi innuttaasunut innersuunneqartunut sanilliullugit imigassamik ajornartorsiuteqarnerisa annertussusaat. 2025-mi innuttaasut innersuunneqartut 50 %-ii sakkortuumik pinngitsuuisinnaannginnerannik ilimanarsitsisumik imigassamik atuisuupput. Kisitsisit 2024-mit qaffariarput, taamani 42 %-iummata. Taakkua saniatigut 13 %-it annertuumik atuisuupput, allalli 8 %-it ajoqusiinnaasumik atuisuullutik. 30 %-it imigassamik ajornartorsiuteqanngillat, tamanna 2024-mut sanilliullugu malunnartumik procentinik qaffariaataavoq. Innuttaasut 2025-mi "Imigassartunngisaannarpunga" -mik akisut 2022 aamma 2024 assingalugit eqimattamut imigassamik ajornartorsiuteqanngitsunut ilanngunneqarput.

Takussutissiaq 3.2 2024-mi innersuussinermi imigassamik ajornartorsiuteqarneq (N = 803)

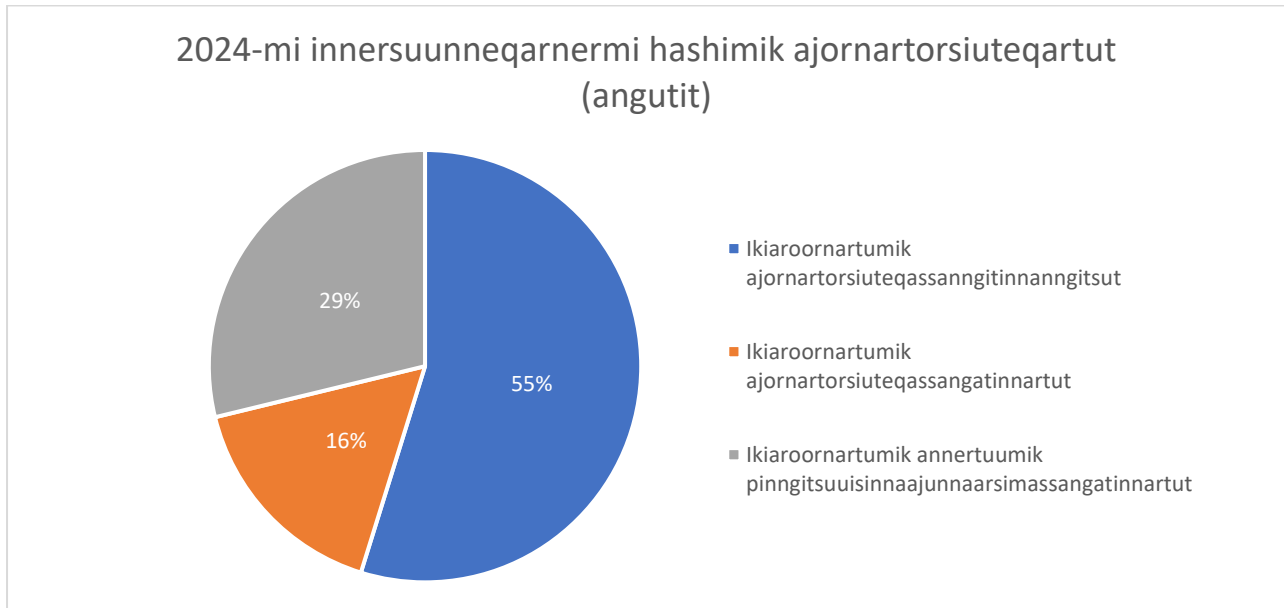

Takussutissiaq 3.3 2025-mi innersuussinermi imigassamik ajornartorsiuteqarneq (N = 406)

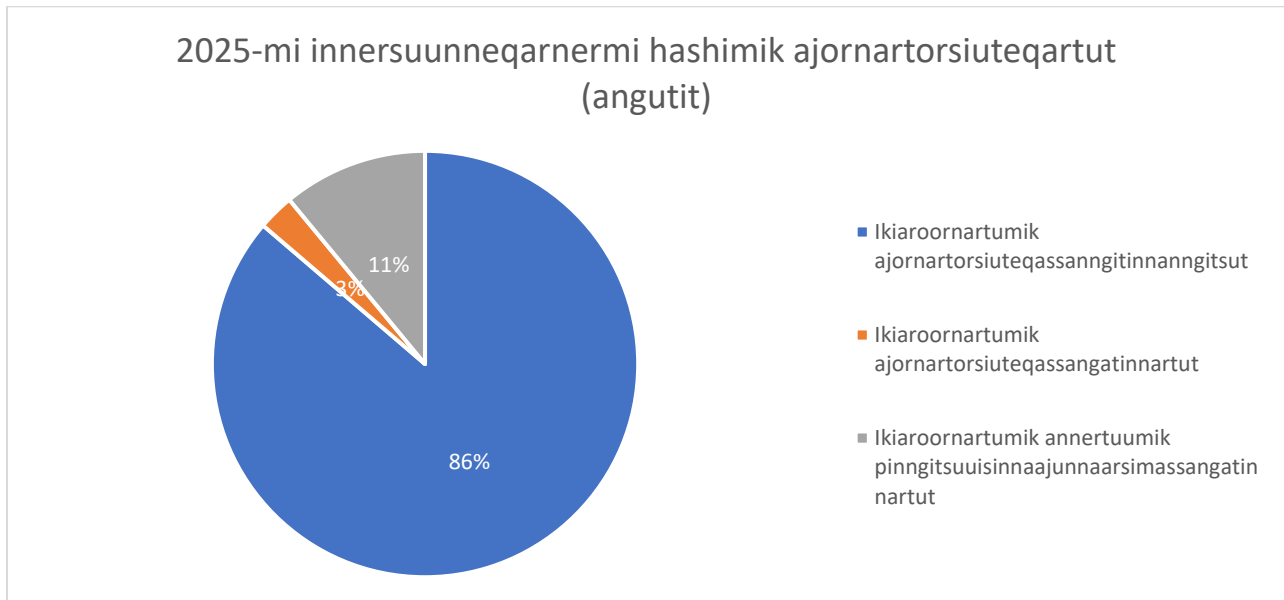
Innersuunneqarnermi hashimik ajornartorsiuteqarneq

2018-imiilli hashimik ajornartorsiuteqarnerup annertussusaa apeqqut *“siorna qanoq akulikitsigisunik hashimik pujortartarpit?”* tunngavigalugu naliliivigineqartarpoq. Apeqqut taanna ajoraluartumik ukioq manna ilaanngilaq innersuussinermi paasissutissaatinik ajornartorsiuteqarneq pissutigalugu.

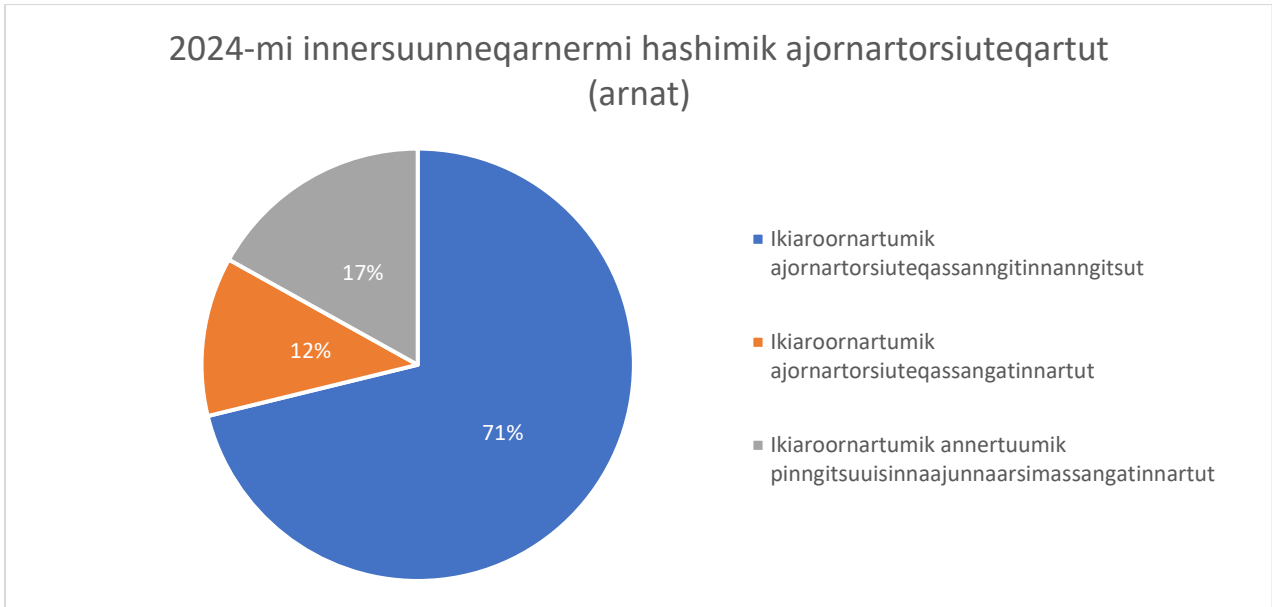
2017-ip naalernerani DUDIT (Drug Use Disorders Identification Test) atorneqalerpoq. DUDIT tassaavoq immersugassaq aqqanilinnik apeqqutitalik AUDIT-itulli hashimik ikiaroorartunillu allanik ajornartorsiuteqarnerup imalt. pinngitsuuisinnaannginnerup annertussusaanik naliliisoq. DUDIT imminut misiliutitut www.allorfik.gl-imi pissarsiassaavoq.

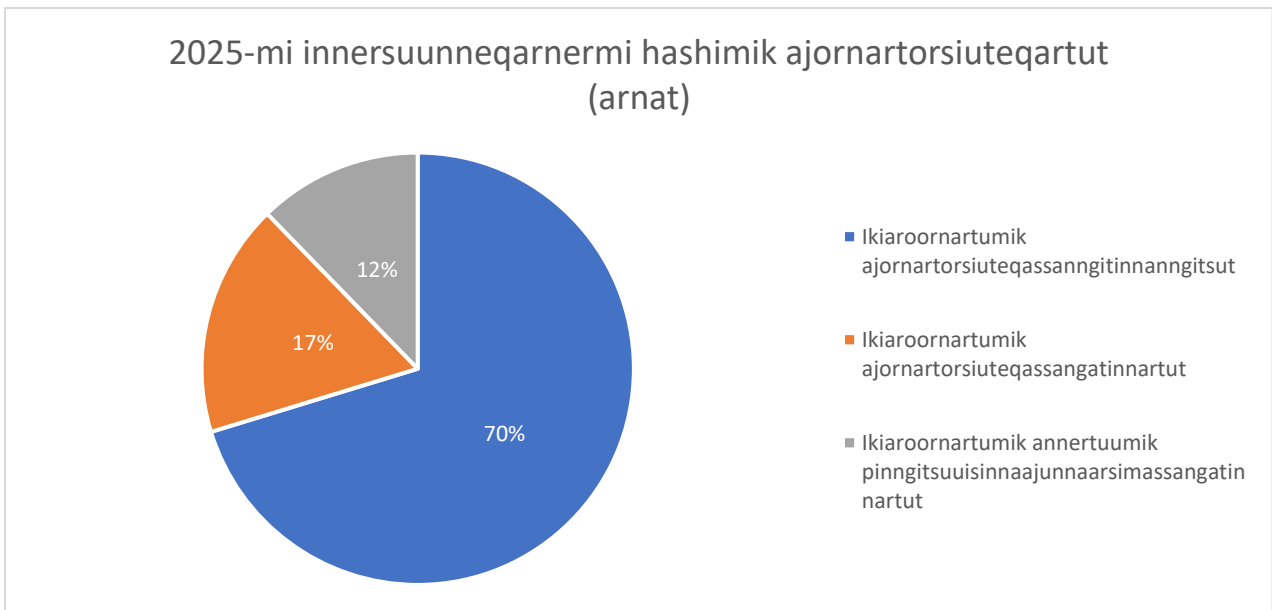
Takussutissiaq 3.4 Angutit hashimik ajornartorsiutillit naliliivigineqareerlutik katsorsartinnissamut innersuussat 2024 (N=323). 2025 (N=182)

Takussutissiaq 3.5 Angutit hashimik ajornartorsiutillit naliliivigineqareerlutik katsorsartinnissamut innersuussat 2025 (N=182).

Takussutissiaq 3.6 Arnat hashimik ajornartorsiutillit naliliivigineqareerlutik katsorsartinnissamut innersuussat 2024 (N=479).

Takussutissiaq 3.7 Arnat hashimik ajornartorsiutillit naliliivigineqareerlutik katsorsartinnissamut innersuussat 2025 (N=212).

Takussutissiani 3.6-imi aamma 3.7-imi takutinneqarpoq DUDIT atorlugu 2024-mi aamma 2025-mi naliliineri suaassusaannut agguataarneqarnerat. DUDIT atorlugu naliliineq suaassutsinut immikkoortitigaavoq. 2025-mi, 2024-mi assingalugu, angutit arnanit amerlanerusut hashimik ajornartorsiuteqarnermik pillugu katsorsartippat. Innuttaasut peqqissusaat pillugu 2018-miit misissuisarnerni aamma takuneqarsinnaavoq angutit arlallit, ingasammik angutit inuusunnerusut, hashimik pujortartartut.

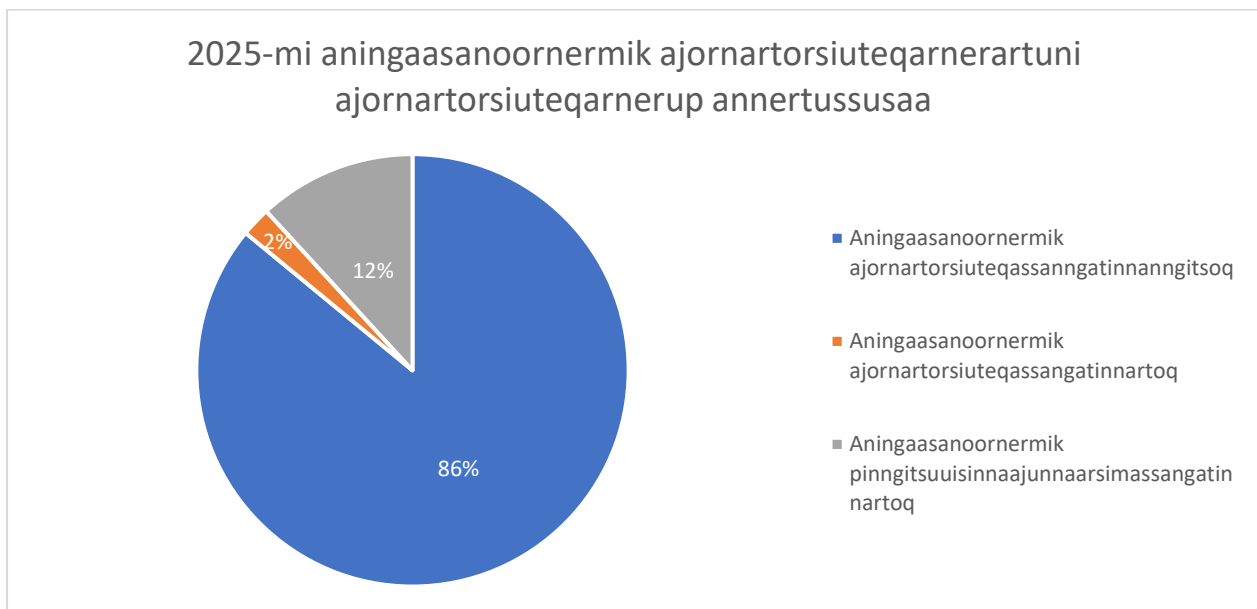
Angutit arnallu DUDIT-mik misissorneqarneranni 2025-mi ineriartortoqarnera ersarissumik takuneqarsinnaavoq. Arnat ikiaroorartumik ajornartorsiuteqanngitsut 2024-mi 71 %-imit 2025-mi 70 %-imut nikeriarsimapput, 'ikiaroorartumik ajornartorsiuteqassangatinnartut' 12 %-iupput. Angutinut tunngatillugu 2024-miit 2025-mut allanngortoqarpallaanngitsoq takuneqarsinnaavoq, tassani ikiaroorartumik ajornartorsiuteqarnermik takutitsisut amerlassusaat 2025-mi 44 %-iummat, ukiup siuliani 2024-mi 45 %-iusoq. Angutit annertuumik ikiaroorartumik pinngitsuuisinnaajunnaarsimasut amerlassusaat 2024-mi 29 %-imiit 2025-mi 23 %-imut apparisimavoq.

Innersuunneqarnermi aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarneq

Aningaasanoorneq tassaavoq pingitsuisinnaajunnaarneq innuttaasunik katsorsartinniartunik ikinnerpaanik innersuussivusartoq. Aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarneq apeqqummik *"Aningaasanoortarpit?"* apeqquteqarnikkut aamma apeqqutit allat qulit aningaasanoornermut tunngasut tunngavigalugit naliliivigineqartarpoq. Misissuineq nammineq imminut misilinnertut Allorfiup nittartagaani www.allorfik.gl-imi pissarsiassaavoq.

Innersuussinermi atortorissaarummik nutaamik atuilernerup kingorna 2025-mi innuttaasut katsorsartittut akornanni aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartut amerleriarsimanersut ajoraluartumik nalilerneqarsinnaanngilaq. Kisianni 2024-mut ukiumoortumik nalunaarummi takuneqarsinnaavoq aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartut 2020-mi 20%-imiit 2024-mi 26%-imut amerleriarsimasut.

Nunattali avataani pissutsit eqqarsaatigalugit naatsorsuutigineqarsinnaavoq aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartut nunatsinni innuttaasut akornanni amerliartornissaat, tamanna aamma soorlu Europami, pingaartumik inuusuttut akornanni, internettikkut aningaasanoortarnerup ajornartorsiutaajartornera takuneqarsinnaammat.

Takussutissiat 3.8 Aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarnerartuni ajornartorsiuteqarnerup annertussusaa 2025 (N=406)

2025-mi aningaasanoornermik ajornartorsiuteqartut agguataarsimanerat procentinngorlugu takussutissiami 3.8-mi takutinneqarpoq. Ukiut siulii assignagit takussutissiami takutinneqarput katsorsartinniarlutik innersuunneqartut, aningaasanoortartutut akissuteqarsimasuinnaat pinnagit. Taamatut allanngineq 2025-mi innersuussisarnermi atortorissaarummik allannginissitsinnit aamma pissuteqarpoq.

Takussutissiami takuneqarsinnaasutut innersuunneqartuni tamani 12 %-ii ajornartorsiutigisaminnik aningaasanoortarlutik akissuteqarsimapput, kiisalu 2 %-ii aningaasanoornermik pingitsuisinnaajunnaarsimallutik.

Tarnikkut peqqissuseq nalerisimaarnerlu

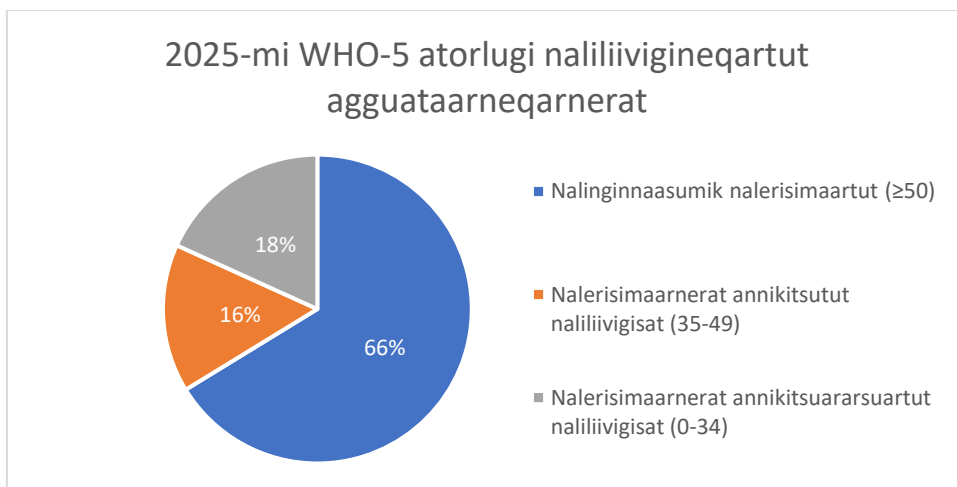
Nalerisimaarneq

WHO-5 tassaavoq immersugassaq nunani tamalaani atornerqartartoq tallimanik apeqqutitalik innuttaasut inuunerisa naleqassusaannik nalerisimaarnerannillu naliliinissami ilisimatusarnermi atussallugu piukkunnartut naliliivigisaq. Apeqqutit taakku tallimat 0-pointimiit (inuunerup naleqassusaata/nalerisimaarnerup ajornerpaaffigisinnaasaanut) 100-pointinut (inuunerup naleqassusaata/nalerisimaarnerup pitsaanerpaaffigisinnaasaanut) naliligaapput. Nunatsinni innuttaasut WHO-5 naapertorlugu inuunerup naleqassusaannik qanoq naliliinerat pillugu maannamut paasissutissaqanngilaq, Nunanili Avannarlerni naliliinerup inerneru agguaqatigiissillugu 100-init 70-it missaanniippoq.

WHO-5-imit pointit makku aallaavigalugit immikkoortiterneqarput;

- 50 pointit sinneqartulluunniit inuup inuunerminik nalinginnaasumik naleqartitsineranik paasineqartarput.
- pointit 35-it 49-illu akornanniippata inuttua uippakajaalersimavoq nikallungalaaalersimasinnaalluniluunniit.
- pointit 0-ip 34-illu akornanniippata annertunerusumik uippakajaalersimavoq nikallunganerulersimasinnaalluniluunniit, taamaammallu Peqqinnissaqarfimmit naliliivigisariaqarluni.

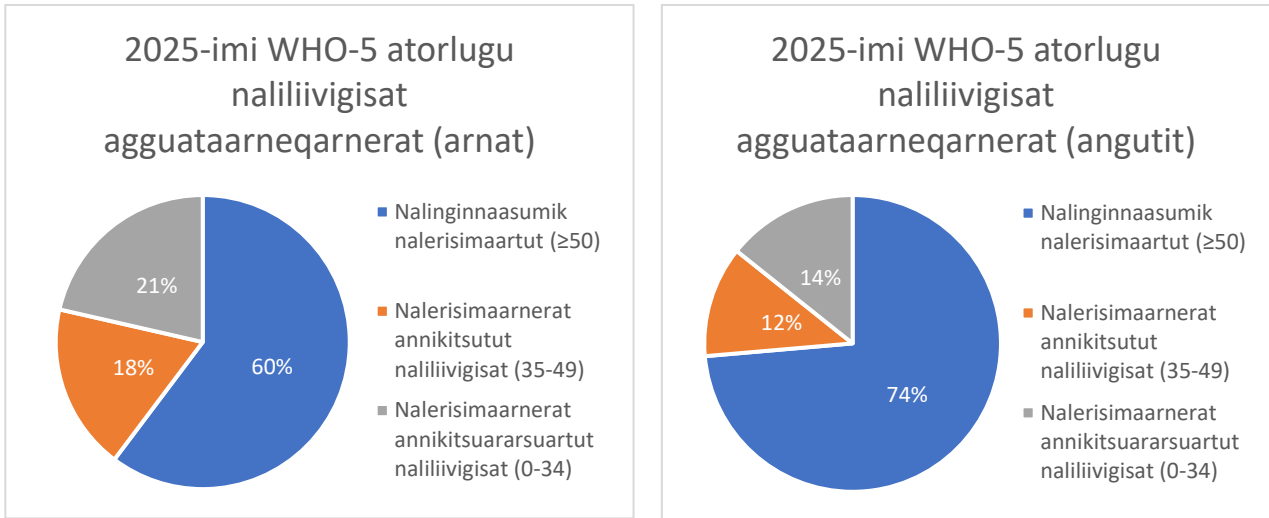
Innuttaasut aangajaarniutinin ajornartorsiuteqarnermut katsorsartittut innersuunneqarnermut ilanngullugu WHO-5-imik immersuisarput. Innuttaasut 2025-mi innersuunneqartut agguaqatigiissillugit WHO-5 atorlugu naliliinermi 61 pointinik naliliivigineqarput. Taanna agguaqatigiissillugu 60-voq, agguaqatigiisitsinermi piffissami 2019-imit 2021-mut 55 point-imit qaffasinnerulluni. Taamaattoqarnera nassuiarsinnaanngilarput.

Takussutissiaq 3.19 2025-mi WHO-5 atorlugu naliliinerup agguataarneqarnera (N=406)

Innuttaasut 2025-mi innersuussat 66 %-ii, WHO-5 atorlugu naliliinermi *nalinginnaasumik nalerisimaartutut (≥ 50)* naliliivigineqarnerat takussutissiami 3.19-imi takuneqarsinnaavoq. Innuttaasut katsorsartittussatut innersuussat 16 %-ii WHO-5 atorlugu naliliinermi *nalerisimaarnerat annikitsutut* naliliivigineqarpoq (35-49), innuttaasulli innersuunneqartut 18 %-ii WHO-5 atorlugu naliliinermi *nalerisimaarnerat annikitsuararsuurtut (0-34)* naliliivigineqarlutik.

Nalerisimaarnerup suaassutsinut immikkoortinnera

Takussutissiaq 3.20 aamma 3.21 WHO atorlugu arnat (N=224) aamma angutit (N=182) 2025-mi naliliivigineqarnerat.

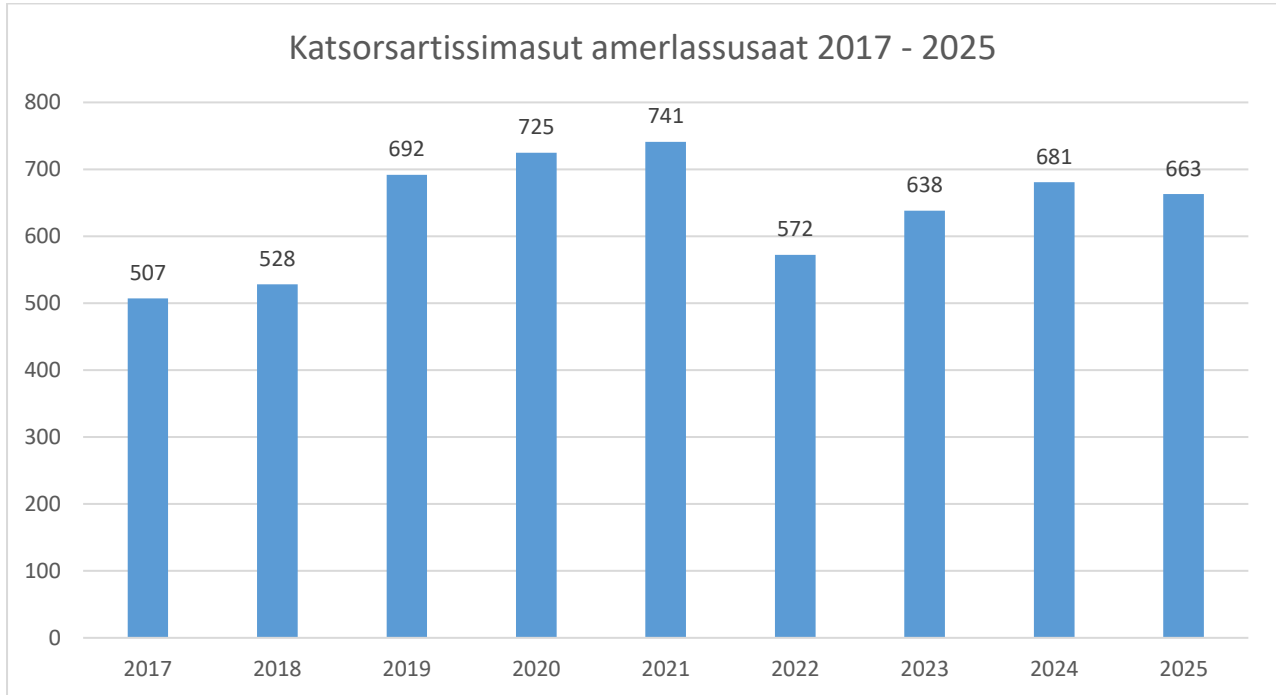
Arnani 60 %, angutinilu 72 % WHO-5 atorlugu naliliivigineqarnermi nalinginnaasutut isigineqartumiittut (50 qaangerluguluunniit), takussutissiami 3.20-imi aamma 3.21-imi takuneqarsinnaavoq. Ataatsimulli isigalugit arnat 18 %-ii, angutillu 12 %-ii nalinginnaasumit, tassalu 50-imit appasinnerusumik naliliivigineqarput, arnalli 21 %-ii aamma angutit 14 %-ii nalerisimaarnerat annikitsuararsuurtut naliliivigineqarput.

Ataatsimut isigigalugu arnat katsorsarneqarnissaminut innersuunneqarnerminni WHO-5-mik naliliivigineqarnerminni angutinit appasinnerusumik angusaqartarput (takussutissiaq 3.20 aamma 3.21). Taama inissittarnerat ukiut siuliini aamma takuneqartareerpoq. Arnanut agguqaatigillugu WHO-5-mi angusat 57 pointusarput, angutini 65 pointi. Taamaalilluni suaassutsini tamani agguqaatigiisillugu nalinginnaasumi inissimasoqarpoq, tassalu 50 pointit imalt. sulii amerlanerit. Arnat angutinit angusaasa appasinnerusarnerat nunani allani aamma takuneqartareerpoq.

4. 2025-mi katsorsaannerit tunngatillugu paasissutissat

2017-imit 2025-mut katsorsaannerit

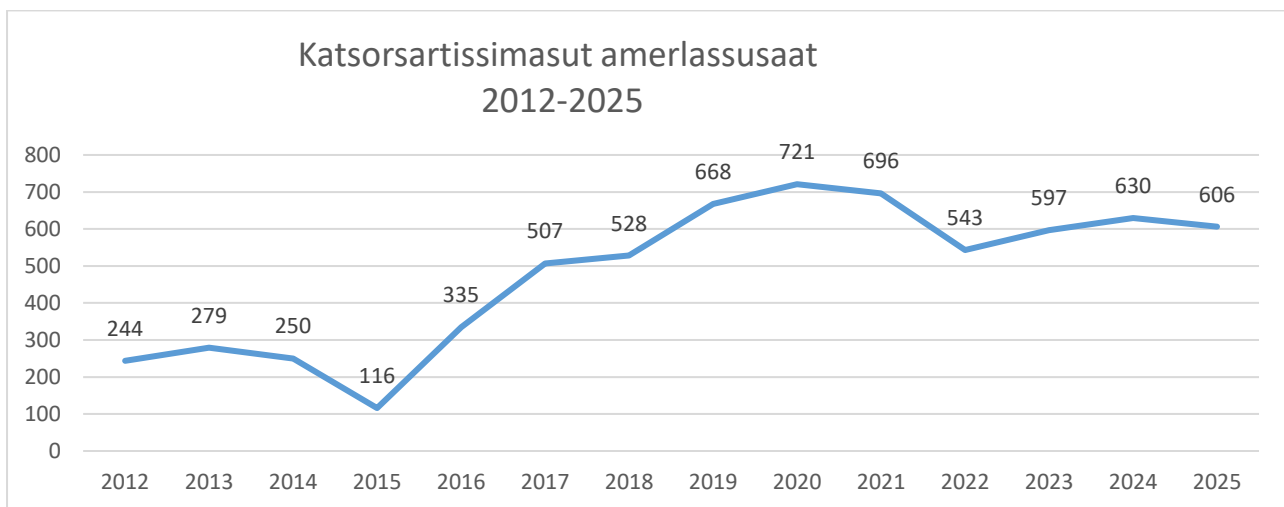
2025-mi innuttaasuni 663-imi katsorsaannerit 606-t ingerlanneqarput. Katsorsaannerit naammassineqartut tassaapput tamakkiisumik katsorsartinnerminnik naammassinnittut aamma taamatsiinnartut. Taakkua saniatigut katsorsaannerit 104-it suli ingerlanneqarput.

Takussutissiaq 4.1 2017-imi, 2018-imi 2019-imi, 2020-mi, 2021-mi, 2022-mi, 2023-mi, 2024-mi aamma 2025-mi (N = 5747) katsorsartissimasut

2017-imiilli katsorsartinnerit naammassisat, maanaannarluunniit unitsitat, amerlassusaasa ukiunut agguataarneqarnerat, takussutissiami 4.1-imi takutinneqarpoq. Katsorsartinnerminnik naammassinnissimasut katillugit 5747-t nalunaarsorneqarput. Takussutissiami takutinneqarpoq 2025-mi katsorsartillutik naammassisut 2024-mi katsorsartillutik naammassisut taamaaqatigiinnaraat, taamaattorli 2019-imiit 2021-mut katsorsartittut amerlassusaat suli pallinnagit.

2012-imiit 2025-mut katsorsartittut

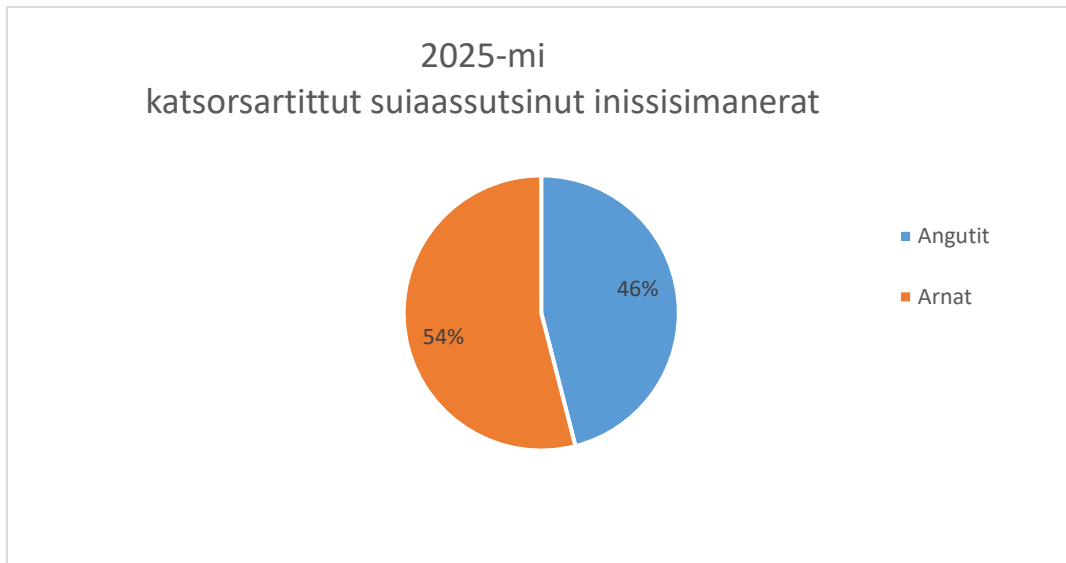

Takussutissiaq 4.2 2012-imiit 2025-mut (N = 6720) katsorsartissimasut amerlassusaat

2012-imit 2025-mut katsorsartinnerminnik naamassinnissimasut amerlassusaat takussutissiami 4.2-mi takuneqarsinnaavoq. Piffissami tamatumani innuttaasut katillugit 6720-t katsorsartipput. 2012-imiit 2015-imut tamatuma nalaani Peqqinnissaqarfimmut isumaqatigiissut naapertorlugu katsorsartittut namminerlu akiliillutik katsorsartittut ilaapput. Katsorsaanerit katsorsartittullu amerlassusaat, innuttaasut marloriarlutik arlaleriarlutilluunniit katsorsartissimanerat pissutaalluni nikingapput.

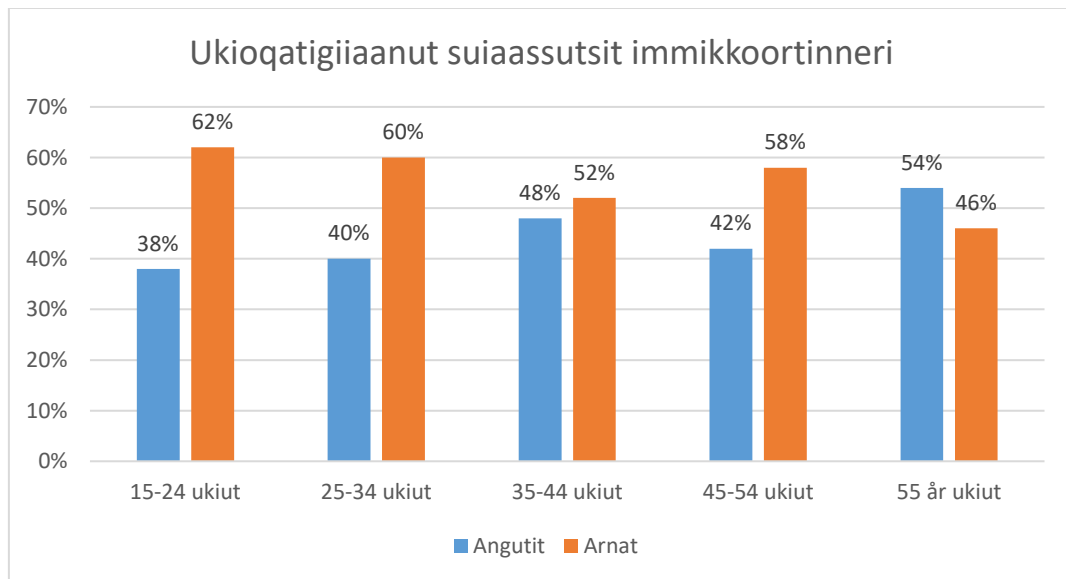
Suiaassutsinut inissisimanerat

Suiaassutsinut inissisimanerat, takussutissiami 4.3-mi takutinneqartup, takutippaa arnat (54 %) angutinit (46 %) amerlanerullutik 2025-mi katsorsartinniarlutik innersuunneqarsimasut. Ukiuni tamani takussaajuarsimavoq arnat angutinit amerlanerusut katsorsartittarnerat. Nunani tamalaani pissutsit eqqarsaatigalugit arnat amerlanerit katsorsartittarnerat nalinginnaasuungilaq, nunanimi allani amerlanerit angutit katsorsartittut 2/3-erisarmatigit.

Figur 4.3 Katsorsartittut suaiaassusaasa immikkoortinnerat (N=663)

Suiaassutsit ukioqatigiiaanut inissinneranni assigiingissutsit annikitsuinnaapput. Ukioqatigiiaani nukarlerni pingasuni arnat amerlanerulaarput, taamatullu ukioqatigiiaani angajullerni marlunni angutit aamma taamatut amerlanerulaarlutik.

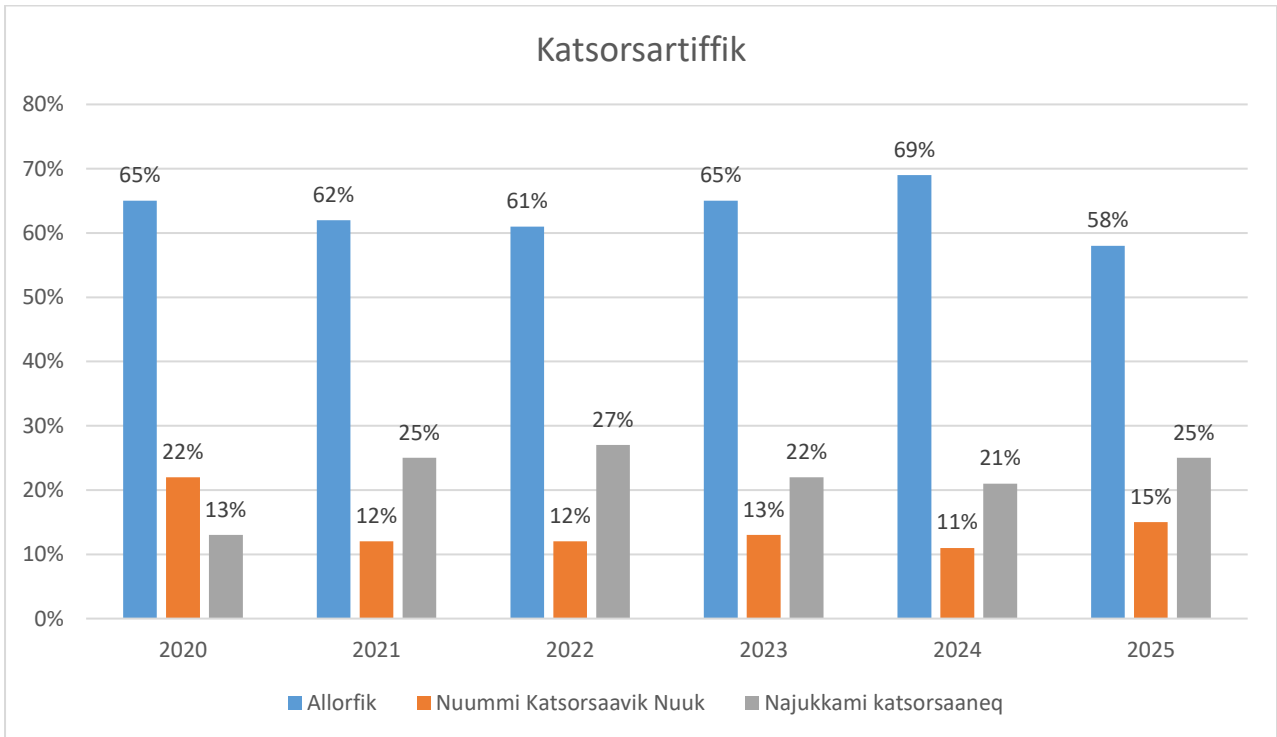
Takussutissiaq 4.4 Katsorsartittut suaiaassusaannut ukioqatigiiaanullu immikkoortinnerat (N=663)

2025-mi katsorsartiffiit

Kapitalimi siullermi allassimasutut katsorsaanerit najukkani neqeroorutaasinnaansaakommunit kissaataavoq. Katsorsaanerit katsorsartiffinnut assigiingitsunut agguataarneqarnerat tamanna tunngavigalugu 2018-imit 2024-mut allanngorput (Takussutissiaq 4.3). 2024-mi arfineq-pingasut akissuteqanngillat.

Inooriaatsimik aannajaarniutinik atuiffiunngitsumik aamma/imlt. aningaasanoorfiunngitsumik attasiinnarnissap ajornakusoornera katsorsartinnermiinnani ulluinnarmi inuunermit qimamat uternermiippoq. Taamaammatt kommunit najukkani katsorsaasarnissamik kissaataat isumaqaqaaq. Katsorsaanerup innuttaasup najugaanut sapinngisamik qaninnerpaami neqeroorutiginnissaa, pinngitsuuisinnaajunnaarnermik katsorsaasarneq pillugu inatsimmi innersuussinermi piumasaqaatitut ilaavoq. Tamatumunnga patsisaasut arlaliupput:

- Innuttaasooq katsorsartinnermi nalaani ilisimalikkaminik inooriaaserilikkaminillu ulluinnarmi inuunermini misilittaasinnaavoq.
- Tamatuma peqatigisaanik innuttaasumut tunngatillugu suliniutissanik nukittorsaanissaq periarfissaqassaaq.
- Qanigisaasunik katsorsaasarnissamut pitsaanerumik periarfissinneqarnissaq.

Takussutissiaq 4.3 2020-2025 katsorsartissimasut katsorsartiffinnut agguataarneqarnerat 2020 (N = 872), 2021 (N= 741), 2022 (N=545), 2023 (N=638), 2024 (N=673) aamma 2025 (N=663)

Innuttaasut Nuummi qitiusumik katsorsartittut 2020-mi 22 %-imit 2021-mi 12 %-mut annertuumik ikileriarput, tamatumalu kingorna 2025-p tungaanut aalaakkaasumik amerlassuseqalersimallutik, Allorfimmi katsorsartittartut 2024-mi 69 %-imit 2025-mi 58 %-imut apparmata. 2025-mi taamaallaat 15 %-it qitiusumik katsorsaavimmi katsorsartipput, 85 %-it najugaq qimannagu katsorsartittut, Allorfiup katsorsaaviini imlt. nammineq illoqarfigisami imlt. nunaqarfigisami najugaq qimannagu katsorsaanerini. Illoqarfinni Allorfeqanngitsuni 2021-mit najugaq qimannagu katsorsaasarnissamut ukiumut marloriarluni neqeroortoqartarpoq, taamaallaat Qaanaaq, Ittoqqortoormiit aamma Kangaatsiaq ukiumut ataasiarluni neqeroorfigineqartarput. Tasiilaq immikkut aqqissuussivigineqarnikkut, ukiumut arlaleriarluni immikkut innuttaasunut 22-it pallittunut katsorsaaviusarpoq. Innuttaasut arfinillit amerlanerilluunniit kissaatigippassuk, nunaqarfinni katsorsaasoqarsinnaanera kommunit periarfissaavortaaq, najukkani katsorsaasarnissat pilersaarutaasut, ingerlanneqanngitsulli, illoqarfinni nunaqarfiniluunniit allani atorniarneqartarput. Tamatuma saniatigut innuttaasunut taama kissaateqartunut oqarasuaatikut internetsikkulluunniit katsorsartinneq Allorfinnit neqeroorutaavortaaq.

Katsorsaanneri killiffik

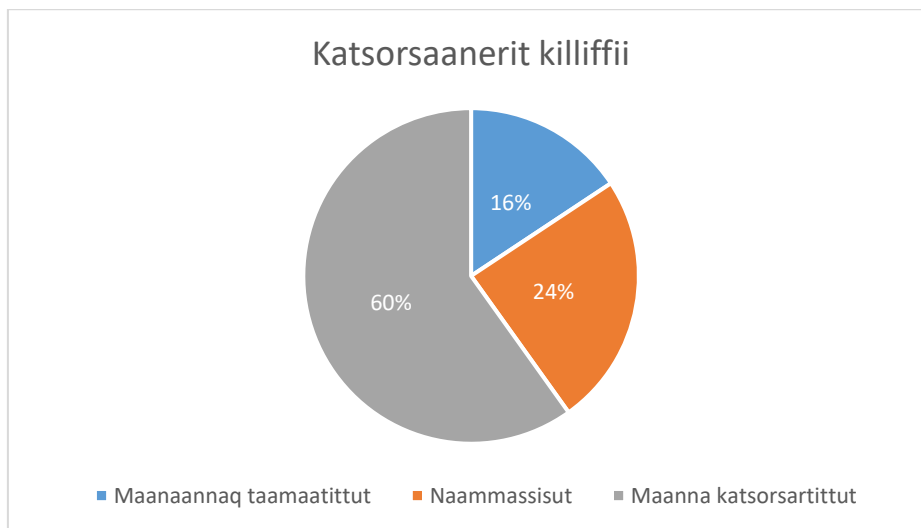
2025-mi katsorsaannerit naammassisat innuttaasup minnerpaamik sap. ak. arfinilinni katsorsartissimaneratut nassuiarneqarput. Taakua 2024-misulli ipput.

Katsorsartinnerminnik naammassinnittut 2025-mi 60 %-it nalunaarsorneqarput, 24 % taamaatitsiinnartut aamma 16 %-it katsorsartinnerminnik sulil ingerlatsisut (Takussutissiaq 4.6).

2024-mut sanilliullugu, taamani naatsorsorsueriaaseq ukioq manna aamma atorineqarpoq, ukioq manna naammassinnittut amerlanerulaarput. Taamani katsorsartittut 54 %-ii naammassinnipput.

Innuttaasup anngajaarniummik kisimi ajornartorsiuteqarnera imlt. allatigut aamma ajornartorsiuteqarnera, soorlu ineqarniarnikkut, aningaasaqarnikkut, suliffeqarnikkut imaluunniit inuttut ajornartorsiutit peroriartornermit sorlaqartut, innuttaasullu sulil sorsuutigisai, katsorsartinnermik naammassinnittarnermut aalajangiisuusarput. Katsorsaanneri kisimi iluaqutaasinnaanngimmat.

"Pinngitsuisinnaajunnaarnermik katsorsaasarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 12. juni 2019-imeersoq" katsorsaasup, kommunit Peqqinnissaqarfiullu akornanni suleqatigiinnissamik annertuumik piunasaqaatitaqarpoq. Taamaallutik katsorsartereernermi pisussanut isumaginninnikkut, suliffeqarnikkut allatigullu, katsorsartinnerup nalaani iliuusissanik pilersaarusiornissamat kommunit pisussaaffeqarput. Tamatumali ingerlanniarnera ajornakusoorpoq. Allorfiup 2022-mi ukiumoortumik nalunaarussiaani uppersineqartut, innuttaasut ikittuunnaat inatsimmi piunasaqaataasumik katsorsartereernermi pisussanut kommunit pilersaarusiunneqartarput.

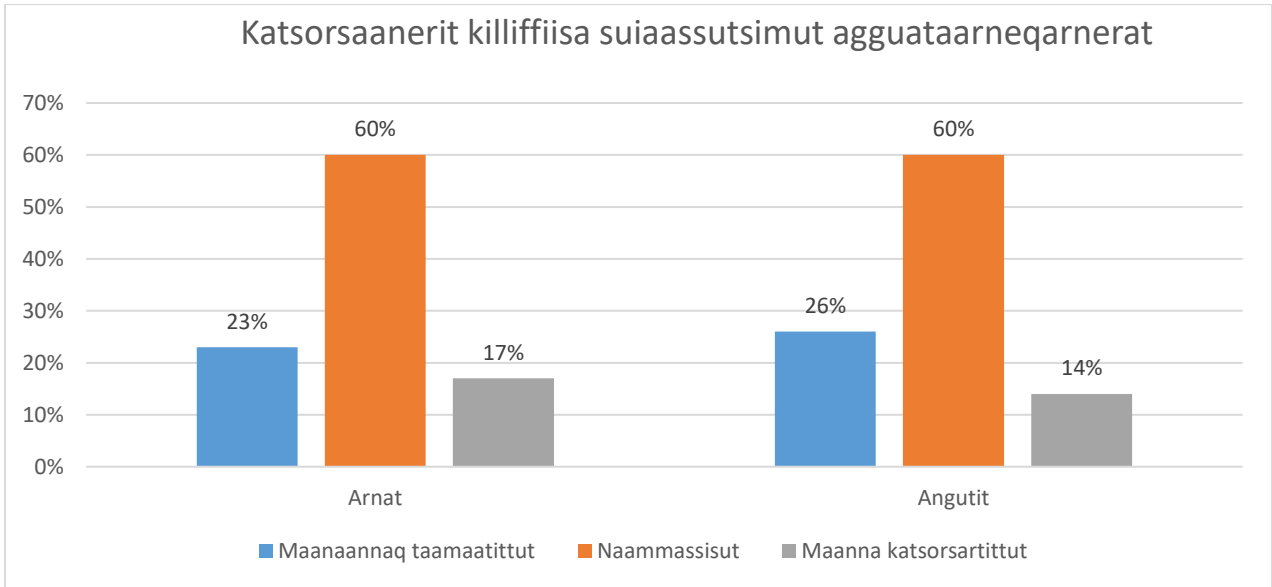

Takussutissiaq 4.6 Katsorsaanneri killiffik (N=663)

Katsorsaanneri killiffiup suaassutsinut agguataarneqarnera

Katsorsartinnermi killiffiup angutini arnanilu 2025-mi agguataarsimanera takussutissiami 4.7-imi takutinneqarpoq. 2025-mi angutit (60 %) aamma arnat (60 %) katsorsartinnerminnik naammassinnissimanerat takuneqarsinnaavoq.

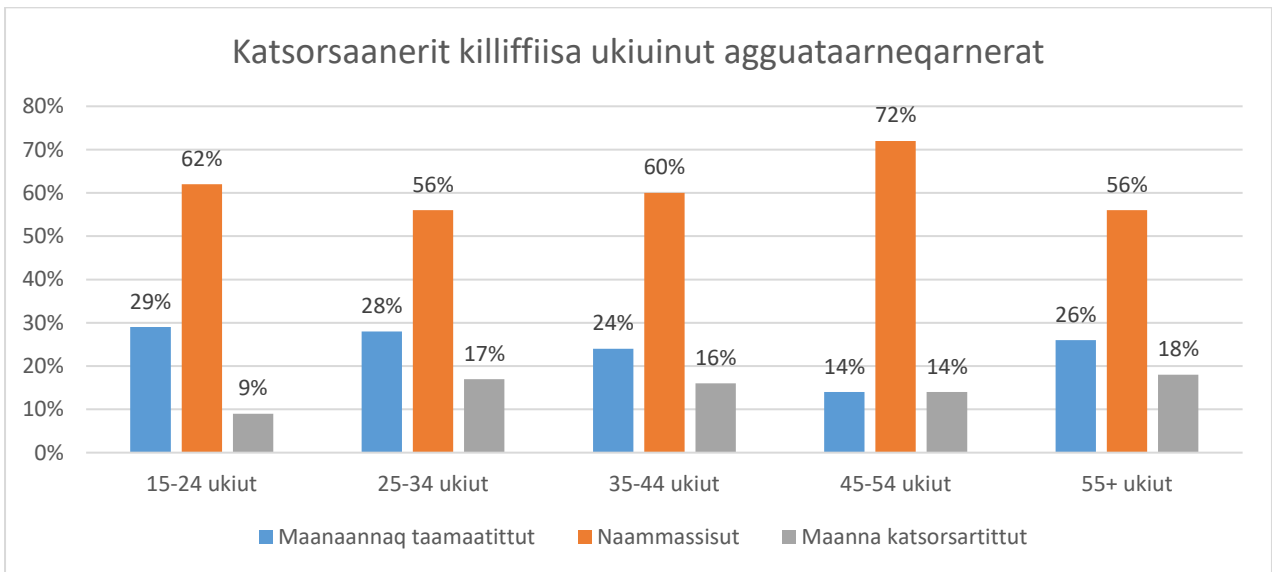
2019-imi, 2020-mi 2022-mi, 2023-milu arnat angutinit amerlanerulaartut katsorsartinnerminnik naammassinnissimasut, 2021-mi aamma 2024-mi katsorsartinnerminnik naammassinnittuni angutit arnanit amerlanerusut paasineqarpoq. Taakua saniatigut takuneqarsinnaavoq angutinut (14 %) sanilliullugu arnat amerlanerulaartut (17 %) sulil katsorsartinnerminnik ingerlatsisutut nalunaarsorneqarsimasut. Angutit amerlanerulaartut aamma katsorsartinnerminnik unitsiinnartarput.

Takussutissiaq 4.7 Katsorsakkat suaassusaannut agguataarneqarnerat (arnat N = 361, angutit N = 302)

Katsorsaanermi killiffiup ukiunut agguataarneqarnera

Ukioqatigiiaani ataasiakkaani qassit katsorsartinnerminnik naammassinnittut, maanaannaq unitsitsisut imlt. suli naammassinngitsut, takussutissiami 4.8-imi takutinneqarpoq.

Takussutissiaq 4.8 Katsorsaanermi killiffiup ukiunut agguataarneqarnera (N = 663)

2025-mi 45-t 54-illu akornanni ukiullit katsorsartinnerminnik naammassinninnerpaajupput (72 %), taakku katsorsartinnerminnik aamma unitsitsinnginnerpaajupput (14 %).

25-nit 34-nut ukiullit katsorsartinnerminnik naammassinnittartuni ikinneraapput (56 %) aamma innuttaasut 55-it sinnerlugit ukiullit (56 %), taakkunani 28 % aamma 26 % katsorsartinnerminnik unitsitsisartuni amerlanersaapput. Katsorsartinnerminnik suli ingerlatitsisuni 15-iniit 24-nut ukiullit (9 %) ikinneraapput, ukioqatigiiaalli sinneranni assigiikannerput, 14 %-imik aamma 18 %-imik nikerarfeqarlutik.

5. Nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugit paasissutissiivik (KN-ASI) 2025

Allorfiup aallartinneranut atatillugu aanngajaarniutit ajornartorsiuteqarnermut katsorsartinnerit inernerinik nakkutilliisinnaangornissaq annertuumik kissaataavoq. Nuna Tamakkerlugu Aanngajaarniutit pillugit Paasissutissiivik innersuussanut paasissutissiivimmik, katsorsartittunut paasissutissiivimmik kiisalu nuna tamakkerlugu paasissutissiivimmik (KN-ASI) immikkoortortaqqarpog. Namminersorlutik Oqartussanut innuttaasunik aanngajaarniutit ajornartorsiutilinnik katsorsaasut tamarmik KN-ASI-mut nalunaaruteqartussaapput. Paasissutissiivimmut KN-ASI-mut immersugassaq Addiction Severity Index, nunatsinnut naleqqussagaq tunggaviuvoq. Katsorsartittut tamarmik nalunaarsorneqartariaqarput, qanigisaasutulli katsorsartittut allallu sivikinnerusumik oqaloqatiginertut nalunaarsorneqartariaqaratik.

2017-imit KN-ASI-mut nalunaaruteqarneq kalaallisut danskisullu ingerlanneqarsinnaangorpoq paasissutissiivillu annertusineqarluni. 2017 sioqqullugu katsorsartinnerup aallartinnerani naammassineranilu nalunaarsuisoqartarpoq. Katsorsartiffimmi katsorsartinnerup naammassinerani katsorsartereernermilu qaammatit arfinillit qaangiunneranni killiffimmik nalunaarsuineq 2017-imit atuutilersinneqarpoq. Tamatuma saniatigut sap. ak. arfinilinni katsorsartereernerup kingorna killiffissiuineq 2018-ip naalernerani atuutilersinneqarpoq.

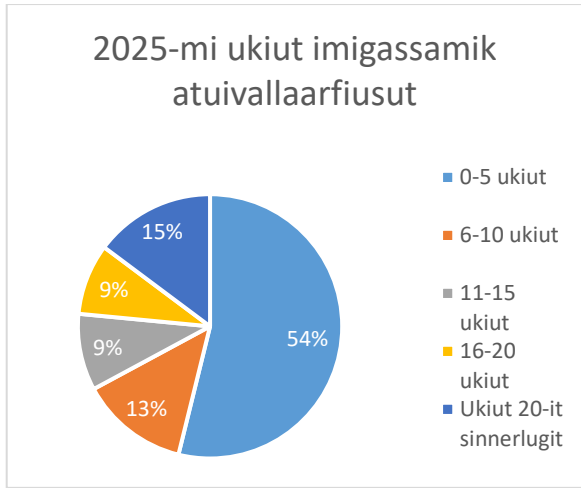
2019-imi pinngitsuuisinnaajunnaarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 12. juni 2019-imeersoq naapertorlugu, kommuunittaaq qaammatit pingasut aqqaneq-marlullu qaangiunneranni paasissutissiivimmut nalunaaruteqartarnissaat piumasaqaataalerpoq. Tamatuma piviusunngortinnissaa ajornakusoorsimavoq. Allorfik nammineerluni qaammatit pingasunut aamma qaammatinut aqqaneq-marlunnut paasissutissiivimmut 2020-mit nalunaarusiortalerpoq, taakkualu saniatigut katsorsaavusooq qaammatit arfinillit qaangiunnerannit paasissutissiivimmut sulit nalunaarusiartarpoq – paasissutissat taakkua uagutsinnut pingaaruteqarluinnarmata.

2025-mi katsorsartissimasut 463-it (70 %) aallartinnerminni nuna tamakkerlugu paasissutissiivimmut atugassanik apersorneqarput. Sanillersuussissagaanni 2020-mi 422-t, 2021-mi 577-it, 2022-mi 448-it, 2023-mi 473-it kiisalu 2024-mi 463-it. Innuttaasup katsorsaasullu imminnut atassuteqarluarnissaat piumasaqaataammat, Allorfinni katsorsartinneq aallartilaareersoq apersuineq ingerlanneqartarpoq. Paasissutissat tamakkiisuunissaannut piffissami eqqortumi apersuineq sapinngisamillu amerlanerpaanik apersuinissaq oqimaaqatigiissaagassaapput.

Imigassamik hashimillu ajornartorsiuteqarnerit sivilussusaat katsorsarteqqinnissamullu pisariaqartitsineq

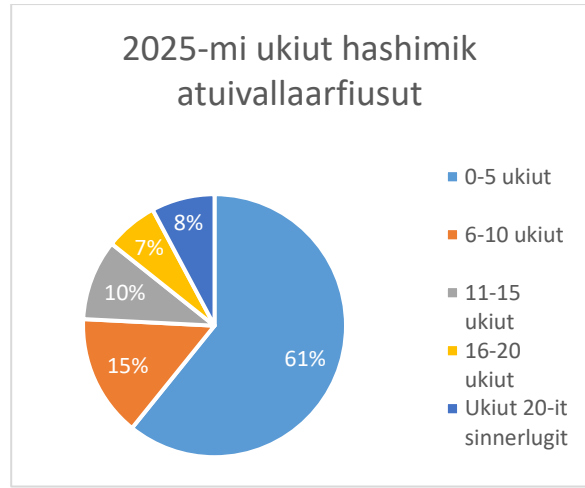
Innuttaasut aanngajaarniutit aningaasanoornermillu ajornartorsiuteqartut, ajornartorsiuteqalernermit piaarnerpaamik katsorsartinnissaat kissaataavoq. Innuttaasup aangajaarniutit ajornartorsiuteqarnerata sivilsoriartornera ilutigalugu ajornartorsiutit kingunerluutaasullu timimut, tarnimut inuttullu atukkanut sunniutaasa annertusiartortarnerat, tamatumani patsisaakkajuppoq.

2025-mi katsorsartittut amerlanersaasa ukiut 0 - 5 akornanni imigassamik imlt. hashimik atuvallaarsimanerat, takussutissiami 5.1-imi 5.2-milu takuneqarsinnaavoq. Imigassamik atuvallaarnermut katsorsartittuni 54 %-it, hashimillu atuvallaartuni 61 %-it ajornartorsiutinngorneraniit ukiut tallimat inortut qaangiunneranni katsorsartilerput. Katsorsartittut 15 %-ii ukiut arfinillit qilillu akornanni imigassamik, 15 %-illu hashimik atuvallaarsimmamata, ukiuni amerlasuuni ajornartorsiuteqartut sulit amerlapput. 2025-mi katsorsartittuni 9 aamma 10 %-it ukiut 11-15-it imlt. 16-20-illu akornanni aanngajaarniummik ajornartorsiuteqarsimapput, katsorsartissimasut 15 %-it ukiut 20-it sinnerlugit imigassamik atuvallaarsimapput, 8 %-illu ukiut 20-it sinnerlugit hashimik atuvallaarsimallutik.

Takussutissiaq 5.1

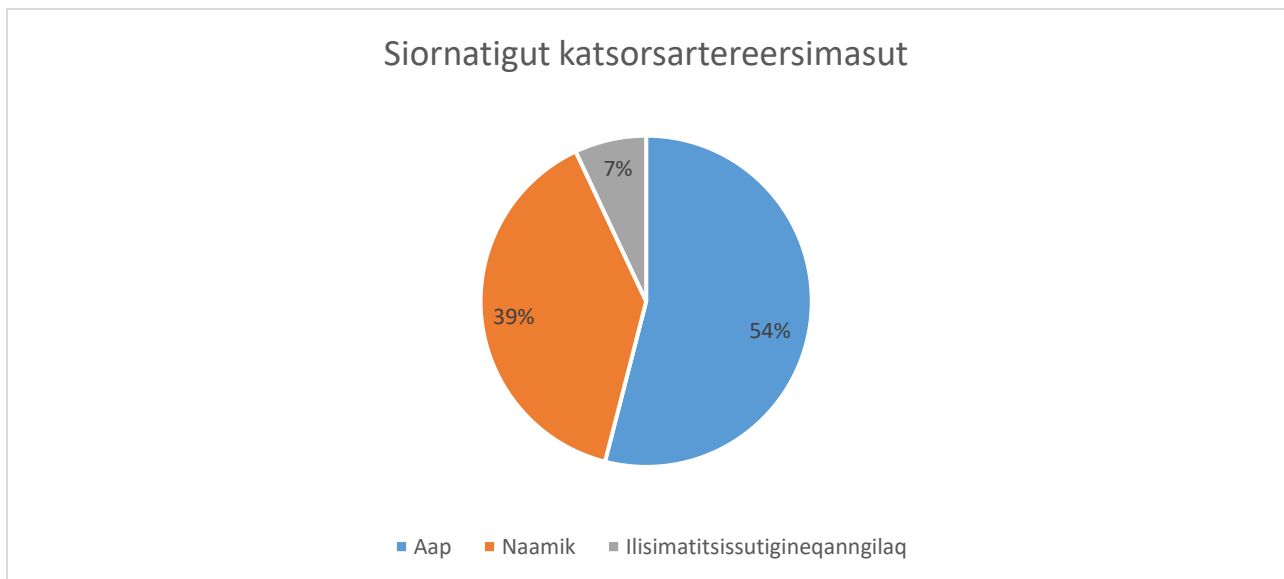
Ukiut imigassamik atuivallaarfiusut amerlassusaat (N = 432)

Takussutissiaq 5.2

Ukiut hashimik atuivallaarfiusut amerlassusaat (N = 281)

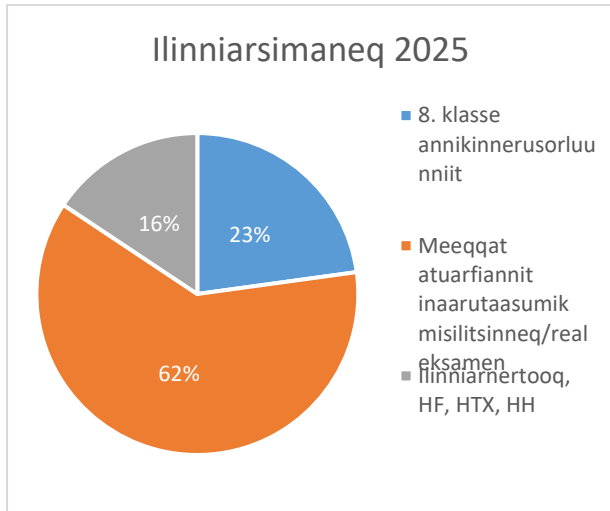
Katsorsartinneq iluaqutaavoq innuttaasulli amerlasuut aanngajaarniutinin ajornartorsiuteqartut arlaleriarlutik katsorsartittariaqartarput. Katsorsartinnerup pinngitsuuisinnaajunnaarnermut sunniutaa, tunngaviumik nappaatitut allatut inooriaatsimut attuumassuteqartutulli, ass. tupatornermut pualavallaarnermullu sunniutaatut annertutigisutut nalilivigineqarpoq. Innuttaasulli katsorsarteqqittartut amerliartorpasipput. 2023-mi siullerpaamik affaat sinneqartut katsorsartereersimapput. 2025-mi 54 %-it siornatigut katsorsartereersimapput 39 %-illu katsorsartereersimanatik, 7 %-lli nalunaaruteqarsimangillat.

Takussutissiaq 5.3 *Innuttaasut siornatigut aanngajaarniutinin ajornartorsiuteqarnerminnut katsorsartereersimasut amerlassusaat (N = 460)*

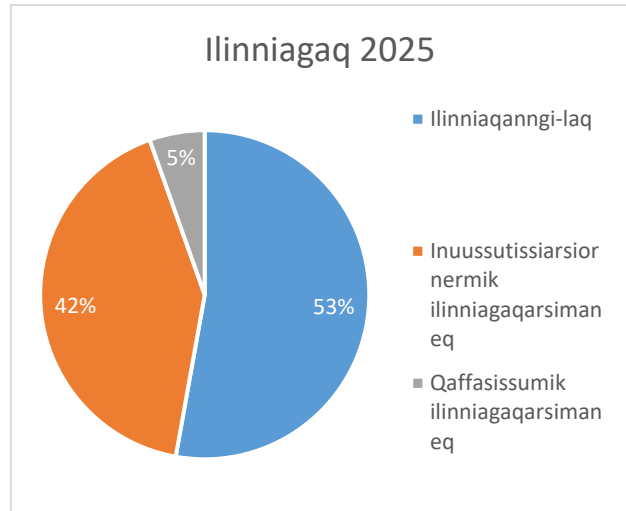
Atuarsimaneq, inuussutissarsiummik ilinniagaqarsimaneq suliffeqarnerlu

Innuttaasut katsorsartittut arlallit inuiaqatigiinni agguaqatigiisinerlut sanilliullugu sivikitsumik atuarsimapput.

Takussutissiaq 5.4

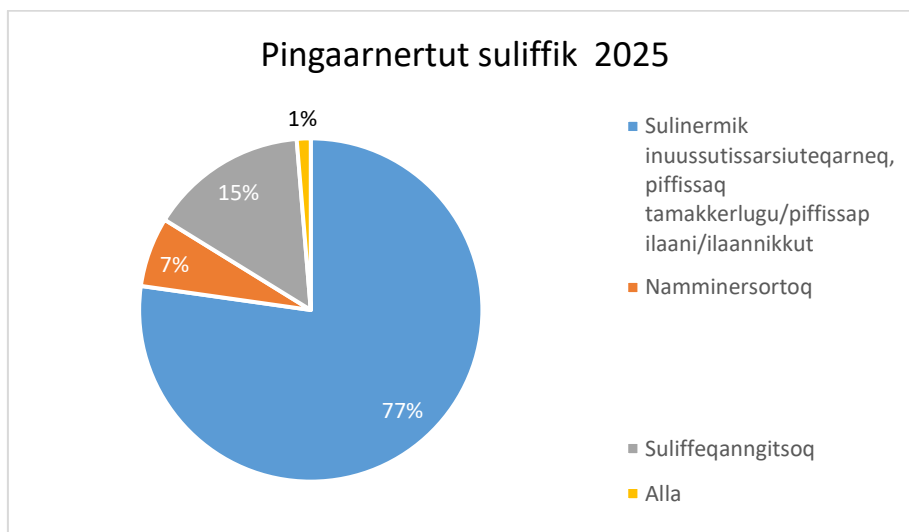
Katsorsartittut akornanni ilinniakkat qaffasissusaat (N = 459)

Takussutissiaq 5.5

Katsorsartittut akornanni ingerlariaqqiffiusumik ilinniagaqarneq (N = 459) (inuussutissarsiummut sammititamik ilinniakkanut ilaapput ikiortitut, assistentitut imalt. inuussutissarsiummut sammivilimmik sivisuumik ilinniagaqarneq. Qaffasissumik ilinniakkanut ilaapput universitetimi bacheloritut kandidatitullu ilinniagaqarneq)

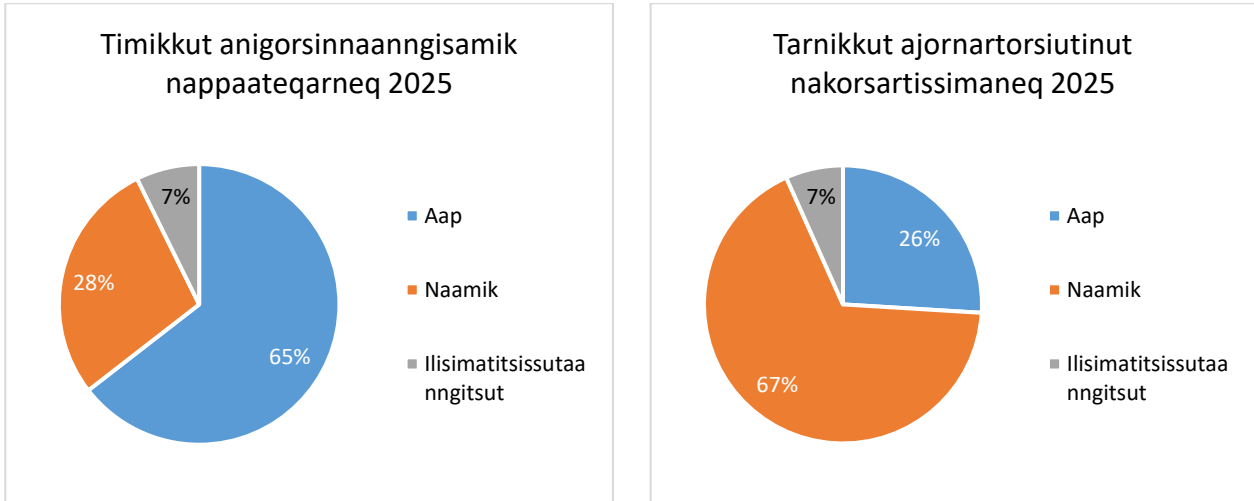
Katsorsartissimasuni 23 %-it meeqqat atuarfianni 8. klassimut annikinnerusumilluunniit atuarsimasut, 62%-it meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsinnertut nalilertarialimmik annikinnerusumilluunniit atuarsimasut, 16 %-it ilinniarnertuunngorsimasut qaffasinnerusumilluunniit ilinniarsimasut, takussutissiami 5.4-mi takuneqarsinnaavoq. Takussutissiaq 5.5 naapertorlugu katsorsartissimasuni 60 %-it meeqqat atuarfiannit aninermiit ingerlariaqqissimangillat, 25 %-it inuussutissarsiummut sammititamik ilinniagaqarsimapput 15 %-illu qaffasissumik ilinniagaqarsimallutik.

Takussutissiaq 5.6 Katsorsartittut akornanni ukiut kingullit pingasut iluanni suliffik pingaarneq (N = 457)

Katsorsartittut arlallit suliffeqanngillat. Takussutissiaq 5.6 naapertorlugu katsorsartissimasut katillugit 84 %-it akissarsialittut suliffeqarput (77 %) imlt. namminersortutut (7 %). Katsorsartissimasuni suliffeqanngitsut 15 %-iupput. Innuttaasut taakku angerlarsimaannartuupput, soraarnerupput, ilinniartuupput, suliffeqanngitsuullutik imlt. pisortanit ikorsiissutisarlutik. Taakku saniatigut 1 % "Allat" annerusumik nassuiaatitaqanngitsut toqqarsimavaat.

Peqqissutsimut tunngasut

Takussutissiaq 5.7 aamma 5.8

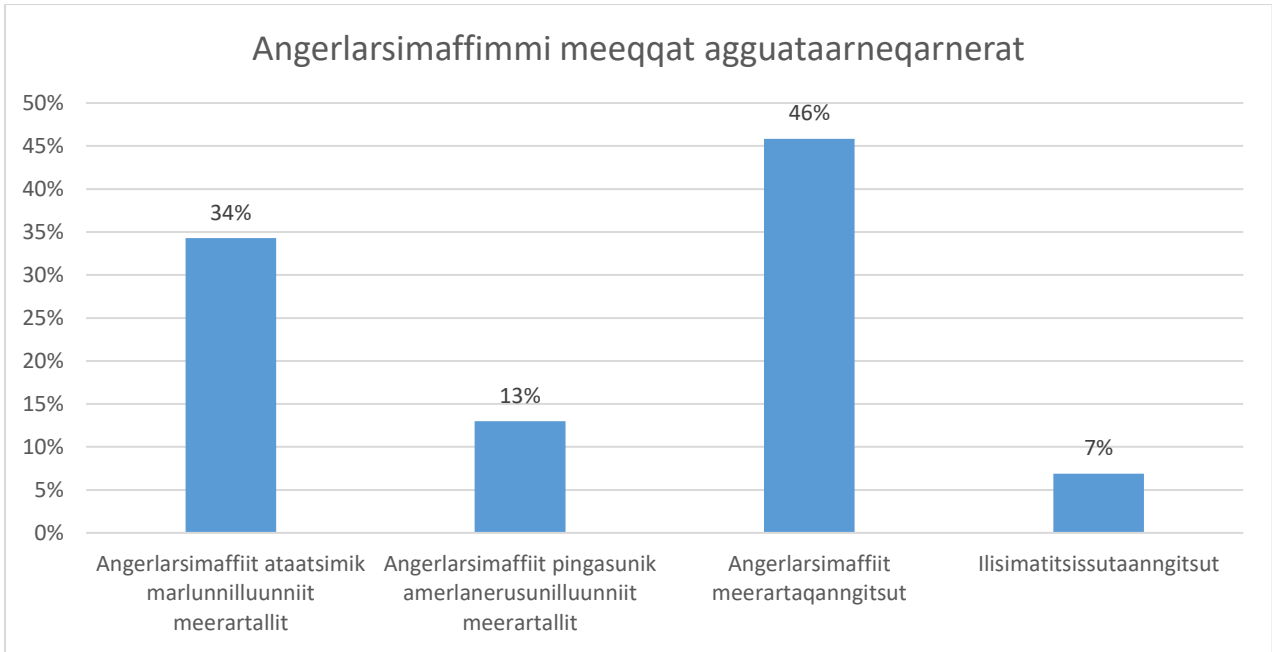
Innuttaasut timikkut tarnikkulluunniit peqqissutsimikkut ajornartorsiutillit katsorsartissimasut amerlassusaat (N = 463)

Aangajaarniutinik ajornartorsiuteqartut peqqissutsimut tunngasunik allanik arlalinnillu ataatsikkut ajornartorsiuteqarajupput. Katsorsartissimasuni 27 %-it apeqqut una tunngavigalugu: "Inuunnut sunniuteqartunik anigugassaanngitsunik timikkut ajoqusersimavit nappaateqarpilluunniit?" timikkut peqqissutsimikkut ajornartorsiuteqarlutik nakorsartissimanagerput (Takussutissiaq 5.7).

Takussutissiaq 5.8 naapertorlugu katsorsartissimasuni 31 %-it tarnikkut ajornartorsiuteqarneq pissutigalugu (napparsivimmi unitsitaanatik unitsitaallutilluunniit) katsorsartissimanagerput.

Katsorsartittut 18-it inorlugit ukiulinnik meerallit

Katsorsartittut amerlasuut angerlarsimaffimmi 18-it inorlugit ukiulinnik meeraqarput. 2025-mi katsorsartittut angerlarsimaffimmini meerartaqanngitsut 2024-mut sanilliullugu amerlanerupput, taamani 55 %-it meerartaqarmata. Katillugu 32 %-it ataatsimik marlunnilluunniit angerlarsimaffimmiittunik meeraqarnerarput, 11 %-it pingasunik amerlanerusunilluunniit angerlarsimasunik meeraqarnerarput, kiisalu 46 %-it angerlarsimasunik meeraqannginnerarput, sinnerini 7 %-ini meeqqanut tunngatillugu paasissutissaqanngilaq.

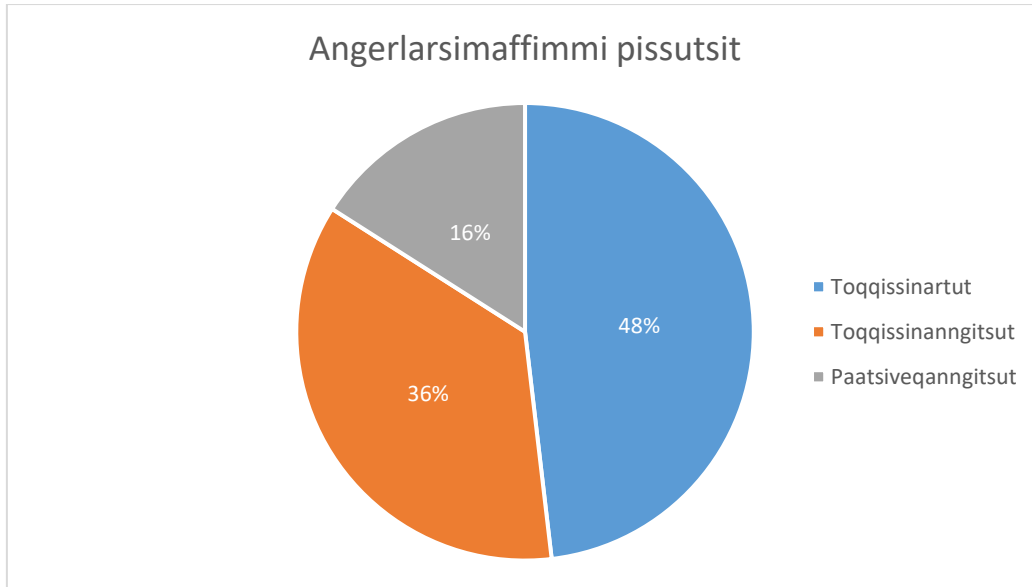
Takussutissiaq 5.9 Katsorsartittut meerallit akornanni meeqqat angerlarsimasut agguataarneqarnerat (N=457)

Meeraanermi angerlarsimaffimmi pissutsit

Aangajaarniutitut tunngatillugu “inuttut atukkatut kingornuttakkatut” oqaatigineqarajuppoq. Angajoqqaat pissusilersuutaat inuttut atukkanut ilinniarsimassutimullu tunngasut meeraasalu inuunerminni qanoq ingerlanerisa imminnut ataqatigiinnerattut paasillugu. Inuttut atukkat kingornuttakkat assigiinngitsorpasuarunik, ilaatigut kingornuttakkanik, inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnilu pissutsinut tunngasunik patsiseqarpoq.

Meeraanermi misigisat nuanniitsut inersimalermermi nassatarineqartarput aangajaarniummillu ajornartorsiuteqalernermit annertuumik attuumassuteqarnerat ilisimaarineqarluni. Meeraanermi misigisat nuanniitsut timikkut, tarnikkullu peqqissutsimut arlalippasuarput allanut sunniuteqarput, soorlu allamik tarnikkut nappaateqalersinnaanermut, uummatikkut taqqatigullu nappaateqalersinnaanermut, soorlu aap taqqanut naqitsinerata qaffanneranut, taqqakkullu milittoornernut attuumassuteqarputtaaq.

Meeraanermi nuanninngitsunik misigisaqartarnej pillugu ilisimatusarneq annertuvoq, taakkulu ilaat inersimalermermi annertunerpaamik kingunerluuteqartut, angerlarsimaffinni aangajaarniutit ajornartorsiuteqartuni, angajoqqaanit isumassuinngitsuni, tarnikkut napparsimasumik angajoqqaarput, timikkut, tarnikkut kinguaassiuutitigullu innarlugaallutik peroriartortuusut paasineqarput.

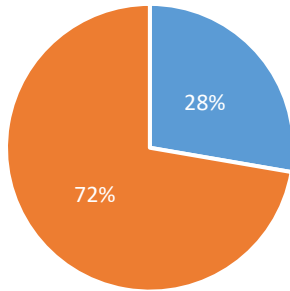
Takussutissiaq 5.10 Peroriatornermi angerlarsimaffimmi pissutsit (N = 457)

Takussutissiami 5.10-mi takutinneqarpoq katsorsartittuni 48 %-it peroriatornerminni angerlarsimaffimmi pissutsit toqqissinareraat, 36 %-it toqqissinannginnereraat, kiisalu 16 %-it paatsiveqannginnereraat. Taamaalillutik katsorsartissimasut amerlaqisut meeraanermi angerlarsimaffimmi toqqissinanngitsumi peroriatorsimapput.

Katsorsartissimasut angajoqqaat, qatanngutit aanaakkullu akornanni aanngajaarniutitik ajornartorsiuteqarnermik naliliinerat, takussutissiani 5.11-miit 5.16-imut takuneqarsinnaavoq. Aanngajaarniutitik ajornartorsiuteqarnerup ilaqutariinni ataatsimut ajornartorsiutaagajunna takussutissiani ersarippoq.

2025-mi katsorsartissimasuni katillugit 72 %-it minnerpaamik angajoqqaamik arlaat imigassamik ajornartorsiuteqarsimanerarpaat, 29 %-it minnerpaamik angajoqqaamik arlaat ikiaroorartumik ajornartorsiuteqarsimaneraraat (Takussutissiat 5.11 - 5.12). Aanaakkui aanngajaarniutitik ajornartorsiuteqartuni innuttaasut 46 %-ii akissuteqarput aanaakkut arlaat marluullutilluunniit imigassamik ajornartorsiuteqartut, tamanna 2024-mi kisitsisit assigiinnarpaat, kisianni 2023-mit appasinnerulaarluni, taamani siullerpaamik affai sinnerlugit taama atugaqarsimanerarmata. Innutaasut aanakuini aanaasoq imaluunniit aataasoq hashimik ajornartorsiuteqartut sulii ikipput, taakkuami 3 %-iummata (Takussutissiaq 5.13 aamma 5.14). Peroriatornerup pingaaruteqarnera katsorsartittuni aanngajaarniummik ajornartorsiuteqarsimasunik qatanngutilinni takuneqarsinnaavortaaq. Tassani 40 %-it minnerpaamik qatanngutimik arlaat imigassamik ajornartorsiuteqarsimanerarpaat, 60 %-illu minnerpaamik qatanngutimik arlaat ikiaroorartumik ajornartorsiuteqarsimanerarpaat (Takussutissiat 5.15 - 5.16).

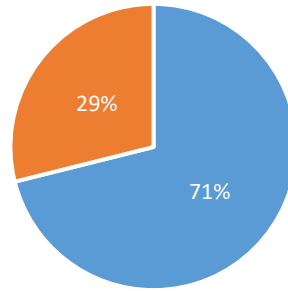
Angajoqqaavit arlaat, tamarmilluunniit,
imigassamik
ajornartorsiuteqarsimappat?

■ Aap ■ Naamik

Takussutissiaq 5.11 (N = 379)

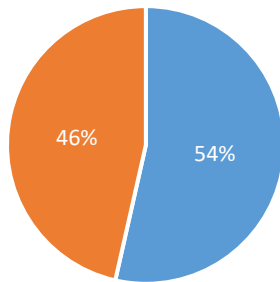
Angajoqqaavit arlaat, tamarmilluunniit,
ikiaroorartumik
ajornartorsiuteqarsimappat?

■ Aap ■ Naamik

Takussutissiaq 5.12 (N =353)

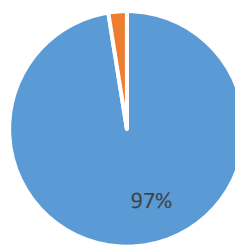
Aanakkuit arlaat, tamarmilluunniit,
imigassamik
ajornartorsiuteqarsimappat?

■ Aap ■ Naamik

Takussutissiaq 5.13 (N = 325)

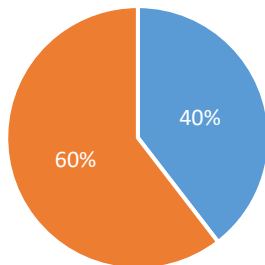
Aanakkuit arlaat, tamarmilluunniit,
ikiaroorartumik
ajornartorsiuteqarsimappat?

■ Aap ■ Naamik

Takussutissiaq 5.14 (N =316)

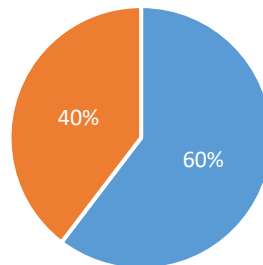
Qatanngutit ataaseq, arlallilluunniit,
imigassamik
ajornartorsiuteqarsimappat?

■ Aap ■ Naamik

Takussutissiaq 5.15 (N = 325)

Qatanngutit ataaseq, arlallilluunniit,
ikiaroorartumik
ajornartorsiuteqarsimappat?

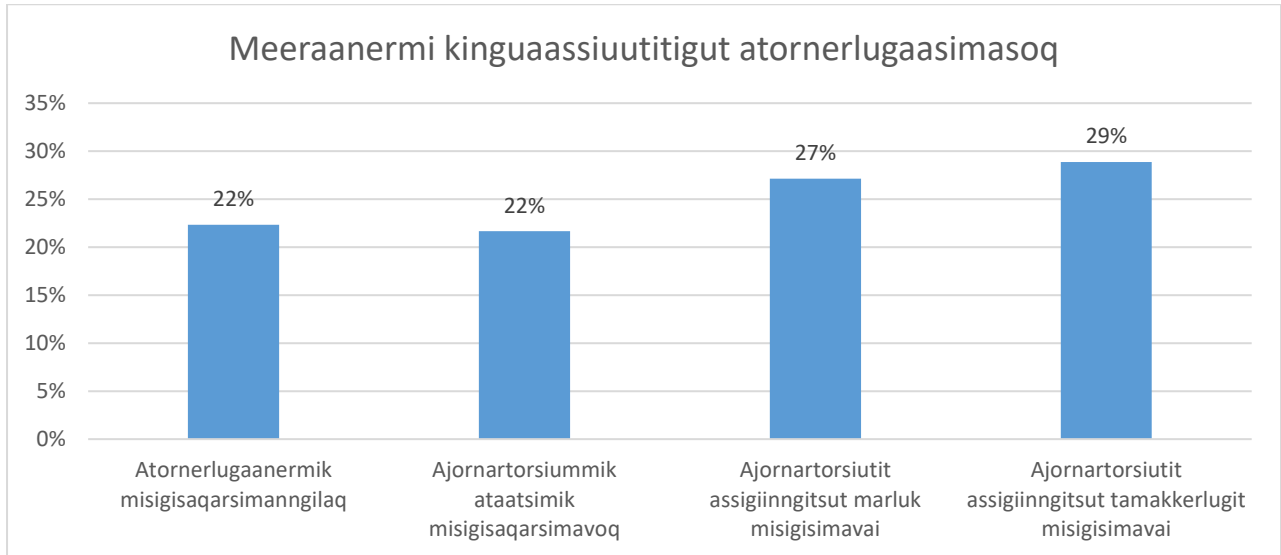

■ Aap ■ Naamik

Takussutissiaq 5.16 (N =316)

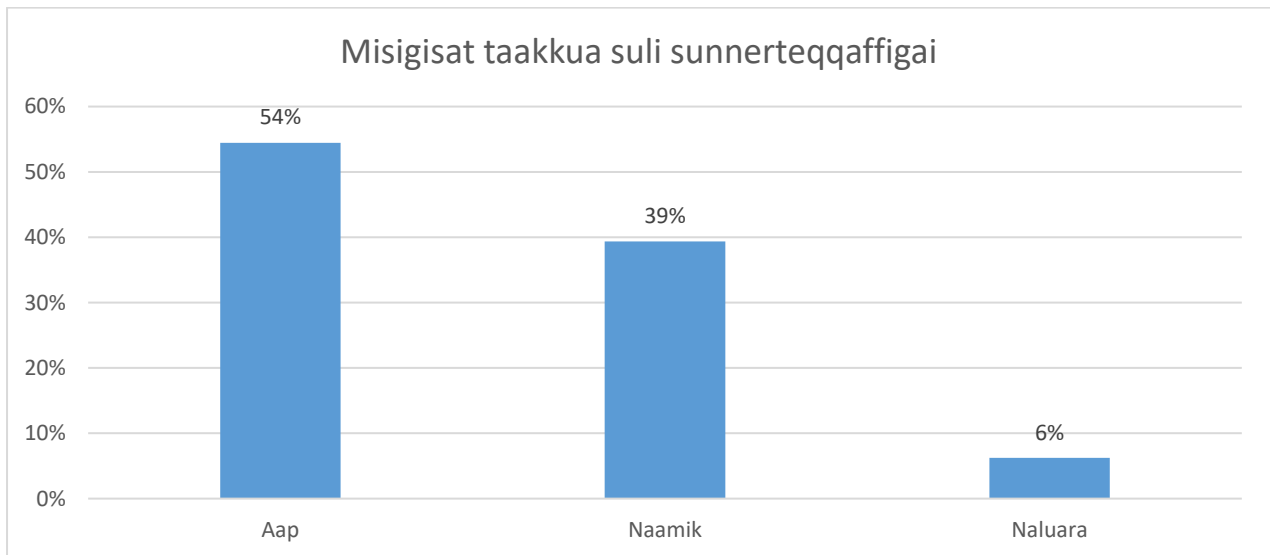
Meeraanermi timikkut, tarnikkut imlt. kinguaassiuutitigut atonerlugaanermik misigisaqarsimaneq

Meeraanermi timikkut, tarnikkut imlt. kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorfigineqarsimaneq peroriartornermi atukkat inersimalermermi kingunerluuteqarnerusartut ilagaat. Innuttaasuni qassit meeraanerminni, tassalu sulii 18-iliinatik timikkut, nuangitsumik ataasiarlutik arlaleriarlutilluunnit, imalt. tarnikkut kinguaassiuutitigulluunnit atonerlunneqarneq misigisimaneaat, ataani takussutissiami takutinneqarpoq.

Takussutissiaq 5.17 Meeraanermi timikkut, tarnikkut imlt. kinguaassiuutitigut atonerlugaanermik misigisaqarsimaneq (N=457)

Takussutissiami 5.17-imi takuneqarsinnaasut innuttaasunit 2025-mi katsorsartittunit 22 %-iinnaat meeraanermi timikkut, tarnikkut imlt. kinguaassiuutitigut atonerlugaanermik misigisaqarsimangillat. 22 %-it ajornartorsiummik ataatsimik misigisaqarsimallutik, 27 %-it ajornartorsiutit assigiinngitsut marluk misigisimavaat, kiisalu 39 %-it ajornartorsiutit assigiinngitsut tamakkerlugit misigisimallugit.

Takussutissiaq 5.18 Innuttaasut aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnermik misigisaqarsimasut sulilu tamatuminna sunnerneqartut (N=450)

Innuttaasut katsorsartilersut meeraanerminni atonerlunneqarnerup kingunerluutaanik atuigajupputtaa. Innuttaasut aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnermik misigisaqarsimasut katsorsartilermanni tamatuma kingunerinik misigisaqarnerartut takussutissiami 5.18-imi takuneqarsinnaapput. 54 %-it kannguttaatsuliorfigineqarnermit sulii sunnigaasut misigisimapput, 39 %-it taama misiginningsut, 8 %-it akissuteqarput 'naluara'.

6. Innuttaasuni aangajaarniutitik ajornartorsiuteqarlutik katsorsartittuni tarnikkut nappaateqarnermut ersiutit

Inuup ataatsikkut marlunnik/arlalinnik nappaateqarnera imalt. aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnera tarnikkullu nappaateqarnera nalinginnaasorujussuuvog⁵. Nalinginnaangaarmat inuit amerlanerpaartaat aangajaarniutitik ajornartorsiuteqartut inuunermi ilaanni aamma tarnikkut nappaateqarput imlt. nappaateqarsimapput.

Aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnerup tarnikkullu nappaateqarnerup, ilisimatusarfigisani innuttaasunilu nalinginnaasuni atugaanera, ilisimatusarnikkut uppernarsineqarpoq. Inuunermiinnit tarnikkut nappaateqarnerat paasineqartut affaasa missaat, aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnerup paarlattuatalu aamma misigiumaarnissaa, nunani allani innuttaasut peqqissusaannik misissuinerne paasineqarpoq¹. Nalinginnaasumik inuit aangajaarniummik ajornartorsiuteqarneratik pillugu katsorsartittut akornanni, tarnikkut nappaatit nalinginnaanerpaat tassaasut: Nikallunganeq, annilaanganeq, ADHD aamma/imal. inuttut pissusilersornerup akornuteqarnera (Daigre et al., 2021).

Tarnikkut nappaateqalersinnaanermut aangajaarniutinillu ajornartorsiuteqalersinnaanermut aarlerinaatit ataatsimoortut

Tarnikkut nappaateqalersinnaanermik annertusaasut aangajaarniumillu ajornartorsiuteqalersitsisinnaasutut aarlerinaatit ataatsimoortut arlaliupput. Nalinginnaanerpaat tassaapput ilungersuajualernej/stress anigoruminaatsunik nalaataqarsimaneq meeraanermilu nuanninngitsunik misigisaqarsimaneq (adverse childhood experiences, ACE).

Sorsunnersuit aappaata kingorna nunatsinni inuiaqatigiinni pilertortumik allanngortoqarnera misigineqarpoq, tamatumalu nassataraa innuttaasuni nappaataasartutaaq annertuumik allannguuteqarnerat- ass. nappaatit tuniluuttut ajutoornikkullu ajoqusernerit ikilinerat nappaatillu anigugassaangitsut atugaanerulernerat. Allannguut pingaarutilik tassaavog imminut toquttut tarnikkullu nappaateqartut amerlinerat. Inuiaqatigiinni allannguinerit imminut toqunnissamat aarlerinartorsiortitsisutut paasineqartariaqartut anigoruminaatsumillu nalaatsinerut, kinguaariit tullinut issittumi nunap inoqqaavini allani takuneqartartumittaaq ingerlateqqinneqartarnerannik kinguneqarnerat, Bjerregaard & Lyng⁶ inerniliipput. Nalaatanut anigoruminaatsunut, imminut toquttoqartarneranut tarnikkullu nappaateqalersinnermut patsisaasunut sakkortusaasog tassaagunarpog 1954-imi imigassap tamanut ammagaanera, tamannalu inuiaqatigiinni ineriartornerup sukkatseruttornerata nalaani pivoq.

Nunatsinni innuttaasut peqqissusaannik misissuinerne peqataasut aangajaarniutinillu ajornartorsiuteqarnej pillugu katsorsartittut akornanni meeraanermi misigisat nuanninngitsut patsisaagajupput.

2018-imi nuna tamakkerlugu innuttaasut peqqissusaannik misissuinerne paasisat naapertorlugit inuusuttuni 15-it 34-illu akornanni ukiulinni meeraanermi angerlarsimaffimmi imigassamik ajornartorsiuteqarnej 50%-it missaannit misigineqarsimavog, 30%-it 40 %-illu akornanniittunit nakuusernej misigineqarsimavog arnallu inuusuttut akornanni 40%-it kinguaassiuutitigut innarligaasimallutik. Misigisat taakku arlaannik ataatsimik misigisaqarsimasut katillugit 63%-it missigaat 13 %-illu misissuiffigineqartut taakku pingasut tamaasa meeraanermiinnit misigisaqarfigisimallugit. Angutinut sanilliullugit arnat meeraanermi angerlarsimaffimmi nakuusernermik imigassamillu ajornartorsiuteqarnermik nalunaaruteqarajunnerupput. Inuusuttut meeraanermi imigassamik ajornartorsiuteqarnermik misigisaqarsimasut nakuusernermik misigisaqarsinnaanerat 25-riaammik annertunerummat kinguaassiuutitigullu innarligaasinnaaneq pingasoriaammik annertunerummat⁷, meeraanermi misigisat ajortut misissuivigineqartut pingasut imminnut sakkortuumik ataqatigiinnerat paasineqarportaaq.

Aangajaarniutitik ajornartorsiuteqarnej pillugu Allorfimmi katsorsartittunik misissuinerne meeraanermi misigisat ilungersunartut arfineq marluk annertuumik atugaanerat paasineqarpoq: Angajoqqaat imigassamik atuisuunerat, angajoqqaat cannabisimik atuisuunerat, angajoqqaat tarnikkut nappaateqarnerat, meeraanermi angerlarsimaffiup toqqissinanginnera, kinguaassiuutitigut

⁵ NIDA (2020). *Common Comorbidities with Substance Use Disorders Research. Updated 2020*. <https://www.drugabuse.gov/>

⁶ Bjerregaard, P., & Lyng, I. (2006). Suicide--a challenge in modern Greenland. *Arch Suicide Res*, 10(2), 209-220. <https://doi.org/10.1080/13811110600558265>

⁷ Ottendahl, C. B., Bjerregaard, P., Svartá, D. L., Sørensen, I. K., Olesen, I., Nielsen, M. S., & Larsen, C. V. L. (2021). *Mental sundhed og helbred blandt 15-34-årige i Grønland*. National Institute of Public Health, University of Southern Denmark.

innarligaaneq, misigissutsikkut innarligaaneq nakuusernerlu. Taamaallat arnat 15%-iisa angutillu 30 %-iisa meeraanermit ilungersunartunik misigisaqarsimannginneq imal. ataasiinnarmik misigisaqarsimaneq nalunaarutigaa, arnallu 34 %-iisa angutillu 21%-iisa meeraanermit ilungersunartut tallimat arfineq marlullu akornanniittut misigisimallugit nalunaarutigaa. Angajoqqaani imigassamik ajornartorsiuteqartuni peroriartorneq nalinginnaanerpaavoq arnallu 75%-iinit angutillu 63%-iinit nalunaarutigineqarluni⁸.

Nunatsinni imminut toquttartut nunarsuarmi amerlanerpaat ilagaat ukiullu kingulliit 40-it allanngungaarsimanani⁴. Imminut toquttartut amerlassutsimikkut allanngungaarsimanngitsut inuusuttut – pingaartumik angutit akornanni amerleriarput, ukiunili kingullermit arnat inuusuttut akornanni amerleriarlutitaaq. 2018-imi innuttaasunik misissuinermit 18-it 29-illu akornanni ukiulinni 10%-it missaat imminut toqoriarsimaneq paasineqarpoq⁹. Innuttaasut peqqissusaannik misissuinermit 15-it 34-illu akornanni ukiulinni 38%-it imminut toqunnissamik eqqarsarsimapput, imminullu toquttumut qanigisaasut akornanni pingasuugaangata ataaseq pallingajattut imminut toqoriarsimallutik².

Imminut toqoriarneq imigassartorsimanermit attuumassuteqarajuppoq. Imminut toqoriarsimaneq pissutigalugu pinasuartumik Peqqinnissaqarfimmut takkuttut affaat imigassartorsimasut ersarittoq siornatigut paasineqarpoq.

Katsorsartinnerup aallartinnerani innuttaasut tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqartut

2017-imiilli innuttaasut aanngajaarniutinik ajornartorsiuteqarnermut katsorsartittut tamarmik nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugit paasissutissiivimmut nalunaarsorneqartalerput. Tassani paasissutissanut ilaavoq immersugassaq annertoq KN-ASI. Nalunaarsuinermit tamatumani innuttaasut 2474- it 2017-imiit 2024-imit katsorsartittut katsorsarteqqaarnerat ilaavoq.

Innuttaasut aperineqarput: "Qanoq akulikitsigisunik ersarissumik makku arlaat misigaaq: Sivikinnerpaamik ulluni 14-ini nikallunganeq; annertuumik annilaanganeq/uippallerneq, sivikinnerpaamik ulluni 14-ini paasinnissinnaanikkut/ ukkassissinnaanikkut ajornartorsiuteqarneq; tusaasuusineq/takorruineq; makitasaarpit/nakuuserniarpit; imminut toqunnissamik navianaatilimmik eqqarsarpit; imminut toqoriarpit". "Ulluni kingullermit 30-ini" aamma "inuunerit tamaat" apeqqutigineqarput, Akissutigineqarsinnaasut tassaapput: "aap"/"naamik"

Peqqataasut agguaqatigiisillugit 39,6-inik ukioqarput. Angutit arnanit utoqqaanerularlutik. Amerlanerit imigassamik ajornartorsiuteqarnermut katsorsartippat (77 %), 40 %-it hashimik ajornartorsiuteqarput/aamma hashimik ajornartorsiuteqarput 12 %-illu aningaasanoornermik ajornartorsiuteqarlutik.

Paasissutissat qarasaasiakkut sullississummi SPSS v29-imi tutsuiginassutsimik misissueriaaseq χ^2 atorlugu misissoqqissaarneqarput. Tutsuiginassuseq 5 % atornerpoq- tassalu kisitsisit marluk assigiinngissuteqarnerat allassimappat, assigiinngissutispa taassuma nalaatsornerinnaasannaanerat 5 %-imit annikinneruneranik isumaqarpoq.

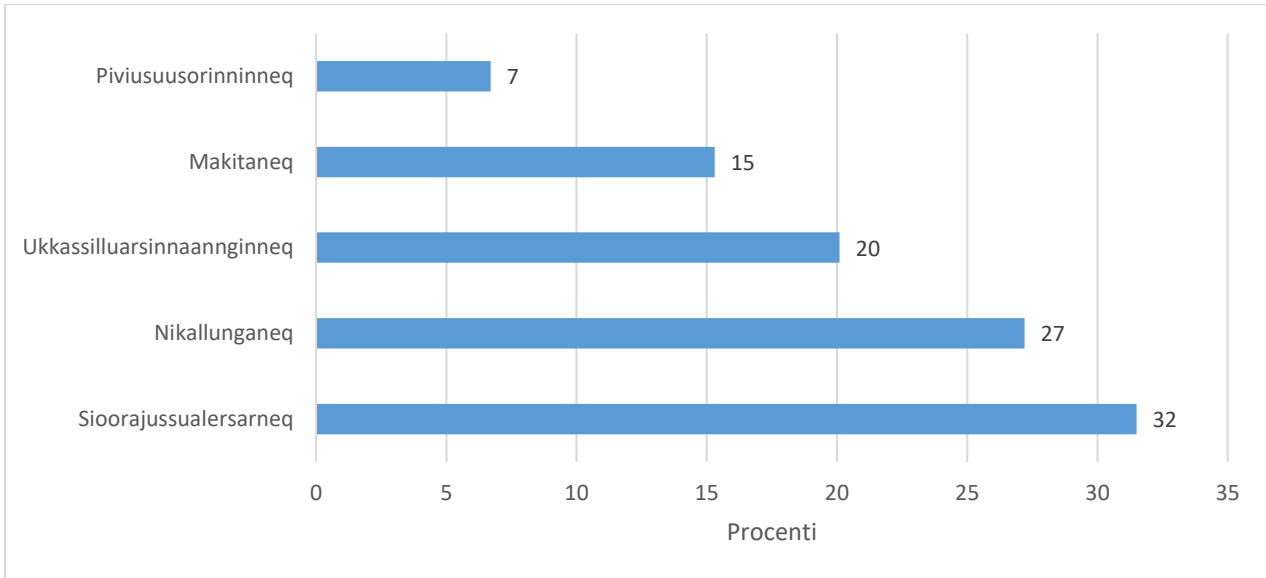
Katsorsartinnissaq qaammammik ataatsimik sioqqullugu ulluni 14-ini tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqartut amerlassusaat

Katsorsartinnissaq sioqqullugu sivikinnerpaamik ulluni 14-ini katillugit 51 %-it ataatsimik arlalinnilluunniit tarnikkut nappaammut ersiuteqarneq nalunaarutigaa (nikallunganeq, siorarujussualersarneq, ukkassilluarsinnaannginneq, tusaasuusineq/takorruineq, makitaneq). Takussutissiami 1-imi takutinneqartut siorarujussualersarnermik ersiuteqarneq akulikinnerpaavoq (32 %) tulliulluni nikallunganeq (27 %), ukkassilluarsinnaannginneq (20 %) makitanerlu (15 %); qaqutigoornerusumillu nalunaarutigineqartut/tusaasuusineq/takorruineq (8 %) (Takussutissiaq 1).

Katsorsartittut katillugit 22 %-it ataatsimik ersiuteqarsimappat, 14 %-it marlunnik, 10 %-it pingasunik, 4 %-it sisamanik 1 %-illu nappaammut ersiutit tallimat tamakkersimallugit.

⁸ Sandgård Poulsen, H., Georgi, R. D., & Niclasen, B. (2025). Prevalence of adverse childhood experiences among individuals in treatment for substance use disorder: are ACE associated differently across type of abuse and quantity of consumption? *Int J Circumpolar Health*, 84(1), 2439122. <https://doi.org/10.1080/22423982.2024.2439122>

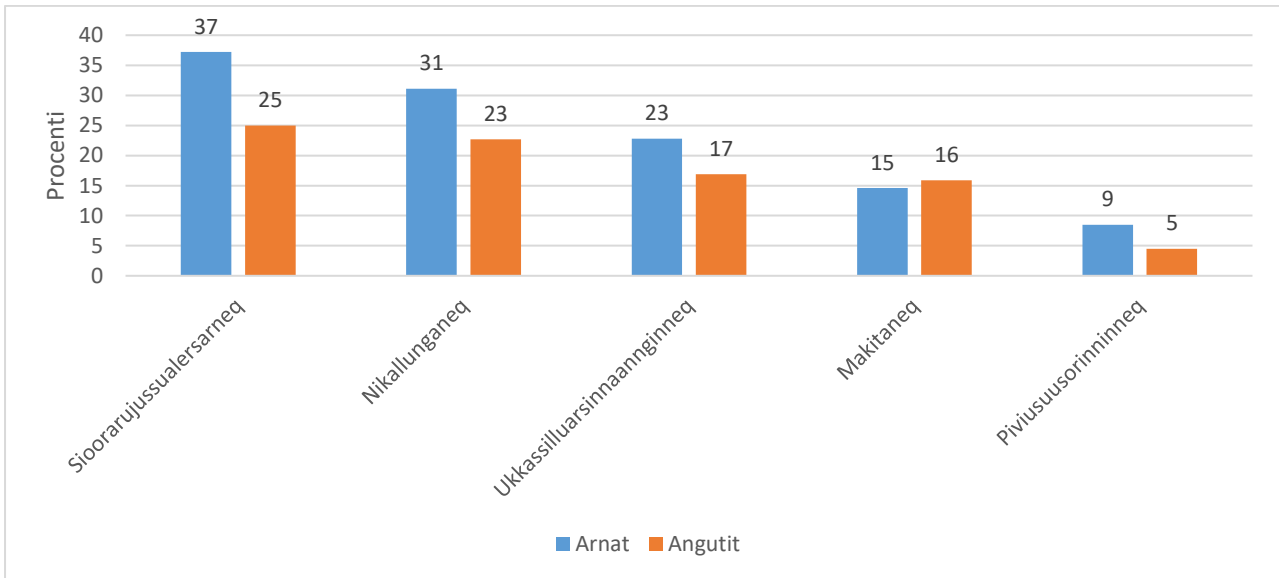
⁹ Larsen, C. V. L., Hansen, C. B., Ingemann, C., Jørgensen, M. E., Olesen, I., Sørensen, I. K., Koch, A., Backer, V., & Bjerregaard, P. (2019). *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018. Levevilkår, livsstil og helbred*. National Institute of Public Health, University of Southern Denmark.

Takussutissiaq 6.1: Qammammi kingullermi sivikinnerpaamik ulluni 14-ini tarnikkut nappaateqarnermut ersiutit (arlalinnik tarnikkut nappaateqartoqarsinnaavoq)

Tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqarlutik nalunaartut arnat amerlanerupput

Uninnissaq sioqqullugu tarnikkut ajornartorsiummut ersiuteqarnikuusimallutik nalunaartut arnat nalinginnaasumik amerlanerupput. Tamanna, makitaneq pineqartut akornanni assigiingissuteqanngitsoq eqqaassanngikkaanni, ersiutinut tamanut atuuppoq.

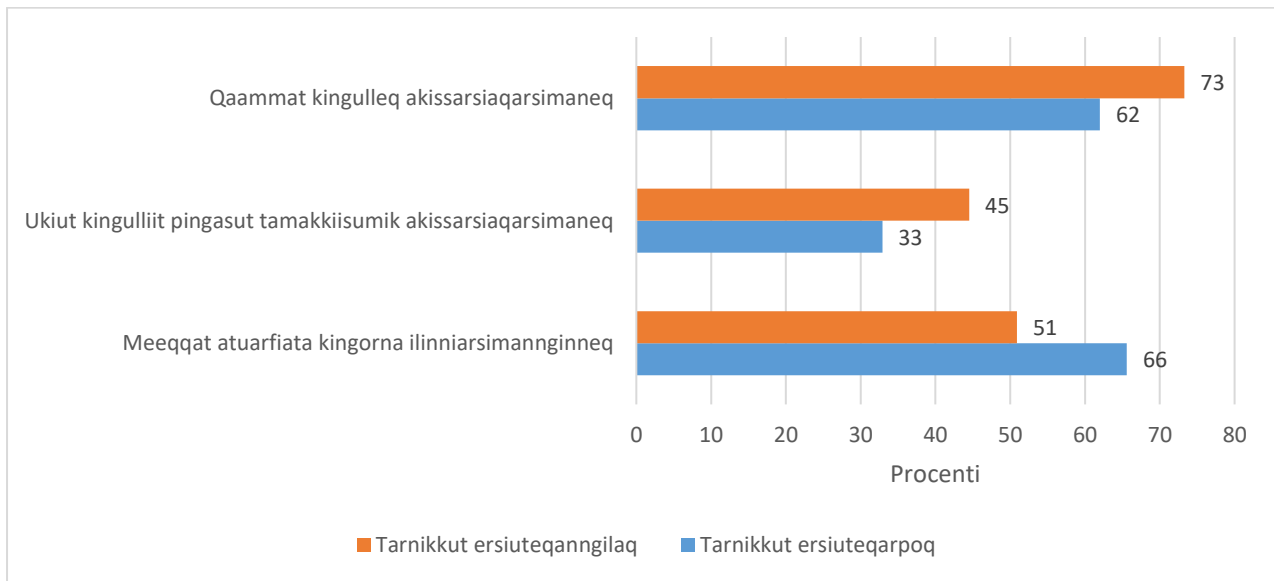

Takussutissiaq 6.2: Aanngajaarniutinik ajornartorsiuteqarnermut katsorsartinnerup aallartinneqarnerani arnani angutinilu tarnikkut nappaateqarnermut ersiutit

Angutit arnallu tarnikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiuteqarsimasut amerlassutsimikkut assigiingissuteqaraluit, katsorsartinnerup naammassineqarneranut tunngatillugu angutit 59%-iullutik arnallu 62%-iullutik naatsorsueqqissaarnikkut assigiingissuteqanngillat.

Aanngajaarniutinin ajornartorsiuteqarnermut katsorsartinnerup aallartinnerani inuttut atukkat tunngavugalugit tarnikkut nappaateqarnermut ersiutit assigiingissutaat

Katsorsartinnissaq sioqqullugu tarnikkut ajornartorsiuteqanngitsunut sanilliullugit, inuusuttut (18-it 34-illu akornanni ukiullit) amerlanerusut 55-ileereersimasullu ikinnerusut, katsorsartinneq aallartinneqarmat tarnikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiuteqarput. Tarnikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiuteqanngitsut amerlanerusut meeqqat atuarianni naammassigamik ilinniagaqarsimapput, amerlanerusut ukiut kingulliit pingasut piffissaq tamakkerlugu sulinermik inuussutissarsiuteqarsimapput ukiorlu kingulleq sulinerikkut aningaasarsiorsimallutik (Takussutissaq 3).

Takussutissiaq 3: Innuttaasut tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqarsimasut imal. ersiuteqarsimannngitsut akornanni inuttut atukkanut tunngasut assigiingissutaat.

Misissuinermi matumanisut ittumi, ersiutit aanngajaarniummillu ajornartorsiuteqarnerup akornanni patsisaasut imminnut ataqatigiinnerannik, imal. aanngajaarniummik ajornartorsiuteqalerneq sioqqullugu imal. tamatuma kingorna tarnikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiuteqalersimanermik inerniliisoqarsinnaanngilaq, katsorsartinnerup aallartinnerani aanngajaarniummik ajornartorsiuteqarnerup saniatigut tarnikkut ajornartorsiuteqartut inuttut atukkatigut unammilligassaqarnerunerat takusinnaavarput.

Tarnikkut nappaammut ersiutinin nakorsaaneq/ katsorsaaneq

Innuttaasunit 1170-init ikittuinnaat - katillugit 128-it (11 %), katsorsartinnissaq sioqqullugu tarnikkut ajornartorsiuteqarsimanerartut, qaammat kingulleq nakorsaatit atorlugit nakorsartissimapput. Inuuneq tamaat tarnikkut ajornartorsiuteqartut 30%-ii tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortap nakorsartitsiviani nakorsarneqarsimapput, 19 %-illu minnerpaamik ataasarlutik tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortami uninngasimallutik.

Imminut toqunnissamik eqqarsarneq imminullu toqoriarneq

Imminut toqunniartuuneq, tassalu uninnessaq sioqqullugu ullut 30-it kingulliit ingerlanerini imminut toqunnissamik navianaatilimmik eqqarsarneq imal. imminut toqoriarneq, innuttaasut katillugit 24%-it oqaatigaat. Katillugit 22 %-it imminut toqunnissamik navianaatilimmik eqqarsarsimapput 7 %-illu imminut toqoriarsimallutik. Imminut toqoriarsimasut suaassutsikkut assigiingissuteqanngikkaluit, arnat (25 %) angutinit (19 %) amerlanerusut imminut toqunnissamik navianaatilimmik eqqarsarsimapput.

Tarnikkut nappaateqarnerup saniatigut aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnerup qanoq sunniuteqarnera.

Immersugassaatsinni nappaammut ersiutit/nappaatit soorlu inuttut pissusilersornikkut akornutit aamma ADHD pillugit apeqqutit ilaangillat. Inuttut pissusilersornikkut akornutit, innuttaasut aangajaarniutitik ajornartorsiuteqarlutik katsorsartittut akornanni nappaatigineqarajunnerat paasineqaraluarpoq. Taamaammat tarnikkut nappaateqarnermut ersiutitut kisitsiserput, innuttaasunik katsorsartinneq aallartimmat tarnikkut nappaateqarnermut ersiuteqarsorisunik ikinnaarisinnaavoq.

Katsorsartittut tarnikkut nappaammut ersiuteqarnikuusimanerartut tarnikkut nappaatilinnut immikkoortumi takuneqarunik nappaataat suussusersissat qassiunerat, ilisimanngilarputtaaq, innuttaasummi aangajaarniummik ajornartorsiuteqarlutik katsorsartittut tarnikkut sakkortuumik, soorlu skizofrenimik imal. nikallunganermik sakkortuumik nappaateqartut imal. qiimmarujussuartartut ikittuinaapput, taakkuuppullu tarnikkut nappaatilinnut immikkoortumi takuneqarlutillu nakorsarneqarajuttut, tarnikkulli nappaatit allat naviananginnerusut peqqissaavinni immikkut ilisimasaliunngitsunit nakorsarneqarajullutik.

Nalinginnaasumik tarnikkut nappaatillit nappaataat suussusersineqartut amerliartorput Peqqinnissaqarfimmilu ukkassinerulernerup kingunerisaanik iliuuseqartussanut allanut piumasaqaatit annertusillutik. Taama ineriartorneq, ilaatigut suliat tarnikkut nappaateqartunut tunngasut paasileratoruminaannerulernerannit, uninngasernerit sivikillinerannit tarnikkulli nappaatilinnik unitsitsinani nakorsartitsinermik tunngaveqarnermut ikaarsaernerujartornermit ingerlatinneqarpoq¹⁰.

Navianassuseq pinerlussimanerlu pissutigalugit tarnikkut nappaateqartut aangajaarniutitik ajornartorsiutillit – tarnikkut nappaatilinnut "nalinginnaasunut" napparsimasunullu tigummineqartussat pineqaatissinneqartunut imal. katsorsartittussanngorlugit eqqartuunneqartunut tunngatillugu annertuumik unammillinerat, Peqqinnissaqarfimmit nalunaarutigineqarpoq. Pinerlunniarnerup tamatuma annersaa napparsimasut aangajaarniutitik atuinerannit isigalugu paasineqassaq.

Napparsimasut anigugassaangitsumik sakkortuunillu tarnikkut nappaateqartut soorlu skizofrenimik nappaatillit atonerluisunngornissamut imal. atonerluisuuginnarnissamut annertuumik aarlerinartorsiorput. Nappaateqartut inuusuttut amerlaqisut piviusunik piviuunngitsunillu immikkoortitsisinnaanatik (psykose) tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortamut unitsinneqartut, unitsinneqarnerminni cannabismik atuisooreertarput¹¹.

Tamatuma saniatigut, aangajaarniutitik ajornartorsiuteqarnermissaaq katsorsartinnermik attassiinnarnissap innersuussutillu naapertorlugit nakorsaatitornissap qulakkeernissaasa immikkut ajornakusoonera, Peqqinnissaqarfimmit nalunaarutigineqarpoq.

Arlariinnik nappaateqarneq, tarnimut tunngatillugu- imal. aangajaarniummik ajornartorsiuteqarnermit isigaluaaraanni, siusissukkat ataatsikkut tarnikkut ajornartorsiuteqarnerup aangajaarniummillu ajornartorsiuteqarnerup, ajornartorsiutitut taakkunngaa pitsaanngitsumik kinguneqarnissaata ataqatigiippasinneranik paasinninnissaq pingaruteqarunarpoq.

Nakorsarneqanngitsunik/katsorsarneqanngitsunik imal. naamanngitsumik nakorsakkanik /katsorsakkanik arlariinnik ataatsikkut ajornartorsiuteqarnerup kingunerissasai tassaasinnaapput timikkut piginnaanikillineq timikkulli peqqiilliulernerup, inuttut inooqataanermut piginnaanikillineq, ajornartorsiutit arlaata tamarmilluunniit ersiutaasa navianarnerulernerat, angerlarsimaffeerunnissap imal. parnaarussaannissap, innarluuteqalernissap nalinginnaasumillu inuunerup naleqassusaata ajornerulernissaata aarlerinarnulernerat¹².

Taamaalilluni napparsimasunut tarnikkut ajornartorsiuteqarlutillu aangajaarniummik/tinik ajornartorsiuteqartunik nakorsaanerup/katsorsaanerup akuleriissitap pingaaruteqassusaa, tarnikkut nappaatilinnik sullissisunit aangajaarniutinillu ajornartorsiutillinnik katsorsaasunit ilisimaneqaraluaq, ullumikkut suliasap tamatuma isumaginissaannut nukissat killeqarput.

¹⁰ Center for Folkesundhed i Grønland (2021). *Psykiatrien og psykiske lidelser i Grønland*. National Institute of Public Health, University of Southern Denmark.

⁷ VIVE. Psykiatri i Grønland – Primære udfordringer og bud på løsninger Hovedresultater: VIVE 2021.

¹² Morisano, D., Babor, T., & Robaina, K. (2017). Co-occurrence of substance use disorders with other psychiatric disorders: implications for treatment services. *Nordic Stud Alcohol Drugs*, 31(1), 5-25.

7. 2026-mi Allorfimmi iliuusissat pilersaarutit

2026-mi iliuusissat pingaarnertit makkununga tunngapput:

- Odense Center for Ludomani suleqatigalugu aningaasanoornermik ajornartorsiutilinnut kalaallisut oqaatsit atorlugit katsorsaasoqartalernerata sulissutigineqarnera nangeqqinneqassaaq.
- Allorfimmi tamani katsorsaaviit avataani suliaat annertusineqarnissaat ukiumut pilersaarutinut suli ilaavoq.
- Videokkut; innuttaasut namminneq oqarasuaataat, qarasaasiat il.il. atorlugit oqaloqatigiinnissamat appi Pusa atorlugu oqaloqatigiinnissamik neqeroorutip suli nukittorsarneqarnissaa.
- Ataatsimut katsorsartittut saniatigut katsorsartinnissamik neqeroorutip inuusuttunut aanngajaarniutinik atuiffiusumi peroriartortunut annertusartuarnissaa.
- Inersimasunut katsorsartinnissamik neqeroorut suli pitsaanerulersillugu aappariinnut ilaqutariinnullu ineriartortinnissaa.
- Ukiumut marloriarluni atuisut iluarisimaarinninnerannik misissuisarnissaaq.
- Ilaqutariinnut naartusunut siusissukkut iliuuseqartarnermut juumuunik aamma meeraaqqerisunik suleqateqarnerup nukittorsarnissaa.
- Siusinaartumik iliuuseqarnermut suliaqartussanut atorfinnik marlunnik pilersitsineq, taakkua suliniut pillugu juumuunik aamma meeraaqqerisunik qanimut suleqateqartassapput.
- Innersuussisarnertit Sullissivik.gl aqutigalugu innersuussisalernikkut suli nukittorsarnissaat.
- Aanngajaarniutinik ajornartorsiuteqarnerup aamma paasissutissiisarnertup nakorsiartarfinnut suleqatigiissutiginera annertusarnissaa.

Illoqarfinni tamani ukiumut marloriarluni – Qaanaami, Ittoqqortoormiini Kangaatsiamilu ukiumut ataasiarluni - katsorsaasarnissamik pilersaarutit ingerlanneqarnissaat, innuttaasullu amerlanerusat kajumissaarlugit, najukkani katsorsaasarnissamat neqeroorummik atuutilersitsinissamik nukittorsaanissaaq.

Suliniutit/iliuuserisat 2026-mi nanginneqartussat:

- Innuttaasunut, imminut toqoriarsimasunut, neqerooruteqartarnerup tarnikkut nappaatillit pillugit suliaqartut peqatigalugit nukittorsarnissaa.
- Oqaatsit illugiit atorlugit meeqqat atuafianni atuartunut angajullernut, ilinniartinnullu allanut, pitsaaliuinermi suliummik PAS / IKA-mik neqeroorneq.
- Oqaatsit illugiit atorlugit paaqqinniffinni sulisunut kommuniluni ajornartorsiutillit pingaarnertut attavissaattut ilinniartitaanermik, ullunik pingasunik sivissussulimmik, neqeroorneq.
- Katsorsartinnissamat neqeroorut katsorsartinnerullu aningaasaqarnikkut, inuttut atukkatigut, timikkut tarnikkullu innuttaasunut ataasiakkaanut imminut akilersinnaanera pillugu, innuttaasut ilisimasaannik annertusaanissaaq siunertaralugu paasititsiniaaneq.
- Suliffeqarfinni paaqqinniffinnilu ilinniartitsinikkut katsorsartinnissamat neqeroorutit pillugit ilisimasamik annertusaaneq.
- Imigassamik ajornartorsiuteqartunut nakorsaattit atorlugit katsorsaanerup annertusinnissaa.
- Allorfimmi imigassamik katsorsaanerup ukiumut marloriarluni pitsaassutsimik misissuinerit.
- Aanngajaarniutit pillugit pingaarnertut attavittut aamma aanngajaarniutinut tunngatillugu katsorsaasutut ilinniartitaanertit nanginneri. Katsorsaasutut ilinniakkamat studieordningi akuerineqareerpoq, taannali aatsaat 2026-mi aallartissalluni. Nuna tamakkerlugu aanngajaarniutit pillugit paasissutissiviup, KN-ASI-p suli nukittorsarnissaa, matumani qaammatini 3-ni, 6-ini aamma 12-ini katsorsartereernerup kingorna nalunaarusiortarnerit pitsanngorsarnissaat.
- Innuttaasut Allorfimmi oqaloqateqarnissaminut Peqqinnissaqarfimmit innersuunneqartartut Peqqinnissaqarfimmi systemia Cosmic atorlugu amerlisarneqarnissaat.